

**TURUN
YLIOPISTO**

Tapaus Savukukko

Salametsästyksen kehykset sanomalehtien toimitusten kantaaottavissa kirjoituksissa

Sosiaalitieteiden
kandidaatintutkielma

Laatija:
Aura Niskanen

22.12.2025
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Sosiaalitieteet

Tekijä: Aura Niskanen

Otsikko: Tapaus Savukukko: Salametsästyksen kehykset sanomalehtien toimitusten kantaaottavissa kirjoituksissa

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Arttu Saarinen

Sivumäärä: 40 sivua

Päivämäärä: 22.12.2025

Salametsästyks on laitonta metsästyksiä, jonka taakse kytkeytyy monia yhteiskunnallisia jännitteitä. Pohjoismaissa salametsästyks voi olla poliittisen vaikuttamisen muoto. Osa metsästäjistä pyrkii lakia rikkomalla vaikuttamaan nykyiseen metsästyslainsäädäntöön, joka on usein ristiriidassa metsästyksen kanssa. Ristiriitojen taustalla on metsästyksen suuri merkitys pohjoismaiselle kulttuurille ja maaseudun perinteille. 1900-luvulla tapahtunut arvojen muutos, joka korostaa aiempaa enemmän esimerkiksi luonnonsuojelua, on kuitenkin muuttanut metsästyksen asemaa ja tiukentanut lainsäädäntöä. Ristiriitoja on aiheuttanut myös se, että petoeläimet aiheuttavat pelkoa. Näiden ristiriitojen vuoksi salametsästyks on myös usein hyväksyttyä paikallisyhteisöissä.

Tässä tutkielmassa tutkin salametsästyksen kehyksiä sanomalehtien toimitusten kantaaottavissa teksteissä neljässä eri lehdessä. Lehtiin kuuluivat kaksi maakuntalehteä, yksi paikallislehti ja yksi valtakunnallinen lehti. Lehdissä käsiteltiin suomen suurinta salametsästyks tapausta ”Savukukkoa”, jossa joukko miehiä pieneltä pohjoissavolaiselta paikkakunnalta metsästi luvattomasti vuosina 2019–2023. Kehysten avulla tutkin, millaisten jäsenysten kautta sanomalehdet käsitteellistävät salametsästyks tapausta. Samalla tarkastelen, millaisia osapuolia lehdet tunnistavat käyttämällä ympäristökonfliktin käsitteeseen kytkeytyviä termejä: identiteettejä ja intressejä. Lisäksi vertailin valitsemieni sanomalehtien eroja analysoidakseni salametsästyks silmiöön liittyviä maaseudun ja kaupungin välisiä jännitteitä.

Aineiston pohjalta muodostin kolme kehystä, jotka kaikki näkivät salametsästyksen laajemmin yhteiskunnan tilasta kertovana ilmiönä ja tuomitsivat salametsästyksen. Samalla juurisyitä salametsästyksen taustalla kuitenkin ymmärrettiin eikä metsästyksen yhteiskunnallista asemaa perinteisenä maaseudun harrastuksena kyseenalaistettu. Löytämäni identiteetit ja intressit toimivat myös metsästyksen oikeuttajina ja loivat kuvaa yhtenäisestä maaseudun paikallisyhteisöstä. Lehtien välisissä eroissa paikallislehti ohitti keskustelun salametsästyksestä. Valtakunnallinen lehti suhtautui kaikista kriittisimmin metsästykseseen ja näki maaseudun yhteisön yhtenäisimpänä. Kaikki lehdet kuitenkin pitivät metsästyksiä perinteisenä maaseudun harrastuksena.

Kehysten ja niiden sisältä löytämäni intressien ja identiteettien avulla rakentuu kuva yhteiskunnasta, jossa metsästyks nähdään edelleen perinteisenä ja arvokkaana maaseudun harrastuksena. Samalla tapaus kuitenkin tuomitaan. Kehykset kertovatkin, että perinteinen käsitys metsästyksessä on murroksessa. Lehtien väliset erot puolestaan ilmentävät, että maaseudun ja kaupungin välinen vastakkainasettelu on edelleen voimakasta. Yhteenvetona ”Savukukko” pakottaa lehdet tasapainottelemaan perinteisen metsästyks käsityksen ja salametsästykseseen liittyvien arvoristiriitojen välillä. Tämä vahvistaa ajatusta metsästyksen kokemasta yhteiskunnallisesta muutoksesta, jossa luonnonsuojelulliset arvot haastavat sen asemaa.

Avainsanat: salametsästyks, metsästyks, ympäristökonfliktit, maaseutu, kehysanalyysi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Salametsästys sosiaalisena ilmiönä	7
2.1	Pohjoismainen metsästyskulttuuri, metsästyslainsäädäntö ja salametsästys	7
2.2	Maaseutu-kaupunki-vastakkainasettelu, luottamuksen kriisi ja poliittisen vaikuttamisen normit salametsästyksen taustalla	11
2.3	Salametsästys ympäristökonfliktina: risteävät intressit ja identiteetit	12
2.4	Tietoperustaisten instituutioiden rooli ympäristökonflikteissa	14
3	Tutkimusasetelma	17
3.1	Tutkimuskysymykset	17
3.2	Aineisto	18
3.3	Kehysanalyysi	19
3.4	Tutkimusetiikka	21
4	Salametsästyksen kehykset	22
4.1	Salametsästys luottamuksen ja legalistisen yhteiskuntajärjestyksen kriisinä	22
4.2	Salametsästys maaseudun vaikenemisen kulttuurin oireena	25
4.3	Salametsästys haitallisen metsästyskulttuurin seurauksena	28
5	Johtopäätökset	32
	Lähteet	35
	Liitteet	40
	Liite 1. Aineisto	40

1 Johdanto

Maalikuussa 2023 koko Suomea kohautti “savukukoksi” nimetty laaja salametsästystapaus, jossa joukko metsästäjiä oli neljän vuoden ajan (2019–2023) tappanut luvattomasti suurpetoja, mutta myös muita rauhoitettuja eläimiä, kuten joutsenia. Metsästäjät olivat kotoisin Lapinlahdelta, pieneltä, noin 9000 ihmisen asuttamalta pohjoissavolaiselta paikkakunnalta. (Salokangas & Nykänen 2025; Rytönen, Niiranen & Karhunen 2025.) Salametsästysvyyhdin laajuus suhteessa pieneen paikkakuntaan järkytti monia, ja keskustelut suurpetopolitiikasta ja salametsästyksestä tulivat suuremman yleisön tietoisuuteen lukuisten uutisartikkelien myötä.

Tapauksen vastaanotto vaikutti järkyttyneeltä niin netin kommenttipalstoilla, kuin uutisten otsikoissa. Niissä ihmeteltiin tapauksen tappamisen julmuutta, ja tapaus tuomittiin laajasti. Niin tutkijat, poliitikot, paikalliset, metsästäjät kuin luonnonsuojelijat pääsivät esittämään näkemyksiään. Laajemmat yhteiskunnalliset ilmiöt salametsästyksen taustalla nousivat esiin lehtien pääkirjoituksissa, kolumneissa ja muissa kantaottavissa kirjoituksista.

Salametsästyks on yleiskielinen ilmaisu, jolla viitataan laittomaan metsästykseseen. Nimike ei esiinny sellaisenaan Suomen laissa, mutta laillisen metsästyksen rajat määritellään kuitenkin Suomessa rikoslaissa ja metsästyslaissa. (Peltola, Ratamäki & Pellikka 2013; ks. myös RL 39/1889; MetsL 615/1993.) Lisäksi Euroopan unionin direktiivit ja asetukset ohjaavat suomalaista metsästyslainsäädäntöä. Esimerkiksi Euroopan unionin luontodirektiivi pakottaa huomioimaan direktiivin luonnonsuojelulle perustuvat periaatteet kansallisessa lainsäädännössä (EUR-LEX n.d.; Direktiivi 1992/43). Metsästyks on myös perinteinen ja arvostettu harrastus, jota harrastetaan etenkin maaseudulla. 1900-luvulla valtavirtaan nousseet luonnonsuojeluarvot ovat kuitenkin muuttaneet metsästyksen asemaa. (von Essen, Hansen, Källström, Peterson & Peterson 2015a.)

Luonnonsuojeluarvot ovat muokanneet lainsäädäntöä niin, että se tukee luonnonsuojelun tavoitteita, kuten monien riistaeläinkantojen turvaamista. Metsästyks on usein ristiriidassa esimerkiksi petokantojen vahvistamiseen tähtäävän lainsäädännön kanssa. (von Essen ym. 2015a.) Etenkin suurpetojen koetaan uhkaavan maaseudun yhteisöjen turvallisuutta. Lisäksi metsästyksistä kannattavat näkevät lainsäädännön uhkaavan maaseudun perinteisiä elämäntapoja, kuten metsästyksistä ja marjastusta. (von Essen Hansen, Källström, Peterson, & Peterson 2014; Sjölander-Lindqvist 2009.) Tämä on johtanut epäluottamukseen metsästäjien ja viranomaisten välillä. Salametsästyksestä on tullut poliittisen vaikuttamisen tapa, jolla

vastustetaan luonnonsuojeluarvoja painottavaa lainsäädäntöä ja viranomaisten linjauksia (von Essen ym. 2015a).

Salametsästyksen on moniulotteinen ilmiö, joka ilmentää sekä yhteiskunnallista epäluottamusta että luonnonsuojeluarvojen ja erilaisten elämäntapojen välisiä ristiriitoja. Medialla on paljon valtaa näiden salametsästyksen linkittyvien yhteiskunnallisten ilmiöiden jäsentämisessä. Tutkimukset kertovat, että median valitsemilla tavoilla käsitellä esimerkiksi suurpetoihin liittyviä konflikteja on vaikutusta lukijoiden asenteisiin ja mielipiteisiin suurpedoista (Jacobson, Langin, Carlton & Kaird 2011; Sponberg & Mathiesen 2023; Greenspan, Larue & Nielsen, 2021). Media uusintaa ja ilmentää yhteiskunnallisia arvoja ja käsityksiä, vaikka pyrkii uutisoinnissa objektiivisuuteen (Ratamäki 2009; Shoemaker & Reese 2014). Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota niihin tapoihin, joilla media kehystää salametsästyksen.

Tässä tutkielmassa tutkin kehysanalyysin keinoin, miten median toimituksen kantaaottavat kirjoitukset jäsentävät salametsästyksen ilmiötä käyttämällä Lapinlahden salametsästystapausta tapausesimerkkinä. Kehysanalyysi on Erving Goffmanin (1986) teoreettinen lähestymistapa, jonka avulla voidaan tunnistaa vuorovaikutuksessa esiintyviä tulkintakehyksiä, joiden avulla ilmiötä ymmärretään ja esitetään. Nämä tulkintakehykset kytkeytyvät yhteiskunnallisiin normeihin ja arvoihin. Niiden avulla hahmotamme, mitä tilanteessa tapahtuu. Kehyksiin sisältyy myös paljon valtaa, sillä määrittelemällä tilanteita tietystä näkökulmasta voidaan ohjata ihmisen ajattelua ja tulkintoja ilmiöstä. (Goffman 1986.) Menetelmä on myöhemmin kehitetty tutkimusmenetelmäksi, jota on sovellettu esimerkiksi media-aineistojen tutkimisessa. Media-aineistojen analyysissä katse kohdistuu siihen, millaiset tulkinnat korostuvat, ja millaiset tulkinnat jäävät median tekemien valintojen vuoksi vähemmälle huomiolle. Näin myös median vallan analyysi tarkentuu. (Gitlin 1980; ks. myös Karvonen 2000.)

Kehykset rakentavat myös identiteettejä (Malila 2022). Kehysten tuottamat identiteetit ja niihin kytkeytyvät intressit ovat myös tutkimukseni kohteena. Identiteettien ja intressien tutkimisen apuna käytän ympäristökonfliktin käsitettä. Ympäristökonfliktit ymmärretään tapahtumina, joissa erilaiset ympäristöön liittyvät intressiristiriidat muodostavat identiteettejä (Oksanen 2003). Tutkimalla salametsästystapausta ympäristökonfliktina on helpompi hahmottaa salametsästyksen osapuolia ja heidän tavoitteitaan. Tämä taas luo tarkempaa kokonaiskuvaa salametsästystapauksesta ja sen linkittymisestä laajempiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Aineistonani toimivat sanomalehtien toimitusten kantaaottavat kirjoitukset. Valitsin tarkasteltavat kirjoitukset neljästä eri lehdestä, jotka ovat: Helsingin Sanomat, Savon Sanomat, Kaleva ja Matti ja Liisa. Yhteensä artikkeleita on 10 ja kaikki niistä olivat lehtien toimittajien kirjoittamia, mutta juttutyypiltään kantaaottavia tekstejä. Valitsin tarkasteltaviksi lehdiksi maakuntalehtiä, paikallislehden ja yhden valtakunnallisen lehden voidakseni tutkia lehtien välisiä eroja. Tämä on perusteltua, sillä aikaisempi tutkimus kertoo, että esimerkiksi suurpetokonfliktien käsittelyssä on lehtien välillä alueellisia eroja (Sponberg & Mathiesen 2023).

Muodostin aineiston perusteella kolme kehystä, jotka ovat: 1. Salametsästys luottamuksen ja legalistisen yhteiskuntajärjestyksen kriisinä, 2. Salametsästys maaseudun vaikenemisen kulttuurin oireena ja 3. Salametsästys haitallisen metsästyskulttuurin oireena. Löytämäni kehykset sekä niihin linkittyvät identiteetit ja intressit luovat kokonaiskuvaa siitä, millä tavoin Lapinlahden salametsästystapausta ymmärretään suomalaisissa lehdissä. Lehtien välinen vertailu lisää analyysiin syvyyttä. Yhdessä kehykset, identiteetit, intressit ja lehtien välinen vertailu tuottavat yhtenäisen kuvan Lapinlahden salametsästyskonfliktin käsitteellistyksistä.

Tutkielman rakenne on seuraavanlainen. Toisessa luvussa esittelen tutkielman teoreettisen pohjan ja avaan tutkielman kannalta keskeisiä käsitteitä. Esittelen salametsästysilmiötä yleisesti kulttuurin ja lainsäädännön kautta. Tämän jälkeen käsittelen ilmiön taustalla olevia yhteiskunnallisia jännitteitä, kuten maaseudun ja kaupungin välistä vastakkainasettelua ja yhteiskunnallista luottamusta ja tietoperustaisten instituutioiden roolia ympäristökonflikteissa. Teoreettisen katsauksen jälkeen esittelen tutkielmani kolmannessa luvussa tutkimusasetelmani, johon kuuluvat tutkimukseni tavoitteet, tutkimuskysymykset, aineiston esittely ja tutkimusmenetelmäni, kehysanalyysin tarkempi esittely. Tutkimusmenetelmiin sisältyvässä tutkimusetiikan alaluvussa kerron, millä tavoin olen hyödyntänyt tekoälyä tutkielmassa. Tutkimusasetelman jälkeisessä neljännessä luvussa käyn läpi tutkielman tulokset. Analysoin tuloksia kehysanalyysin ja löytämäni identiteettien ja intressien kautta. Vertailen myös lehtien välisiä eroja. Tutkielmani viimeisessä eli viidennessä luvussa esittelen tutkielmani johtopäätöksiä ja nivon löytämiäni tuloksia laajempaan sosiaaliseen kontekstiin.

2 Salametsästys sosiaalisena ilmiönä

Tässä luvussa määrittelen tutkielmani teoreettisen viitekehyksen. Ensimmäisessä alaluvussa tarkastelen metsästyskulttuuria ja salametsästystä ilmiönä Suomen ja muiden pohjoismaiden kontekstissa. Toisessa alaluvussa keskityn salametsästyksen taustalla oleviin laajempiin yhteiskunnallisiin jännitteisiin, kuten maaseudun ja kaupungin vastakkainasetteluun, legalismin normiin ja yhteiskunnalliseen luottamukseen suomalaisessa yhteiskunnassa. Kolmannessa alaluvussa esittelen, miten salametsästys voidaan nähdä ympäristökonfliktina. Neljännessä alaluvussa käsittelen, millainen on tietoperustaisten instituutioiden, kuten sanomalehtien rooli ympäristökonfliktien käsitteellistämässä.

2.1 Pohjoismainen metsästyskulttuuri, metsästyslainsäädäntö ja salametsästys

Metsästys on etenkin pohjoismaissa ollut osa laajemman yleisön hyväksymää valtakulttuuria. Sitä on pidetty perinteisenä maaseudun harrastuksena, jolla on ollut tarpeellinen rooli maaseudun elinkeinojen, kuten karjanhoidon turvaamisessa. Metsästyksen liittyvät kansantarinat ja rituaalit, sekä myöhemmin myös lainsäädäntö ja metsästyssaaliista tarjotut ”tapporahat”, vahvistivat metsästyksen asemaa yleisesti hyväksyttynä kulttuurisena toimintatapana. Pohjoismaissa metsästyksellä on ollut poikkeuksellinen asema, sillä toisin kuin useissa muissa Euroopan maissa, metsästys ei ole ollut pelkkä eliitin harrastus. Sen sijaan metsästys on nähty jokaisen kansalaisvelvollisuutena. (von Essen ym. 2015a.)

Kaupungistumisen ja yhteiskunnallisten arvojen muutoksen myötä metsästyksen asema yleisesti hyväksyttynä ja arvostettuna toimintatapana alkoi hapertua 1900-luvulla. Metsästys ja luonnossa liikkuminen eivät olleet enää elintärkeitä elinkeinoja. (von Essen ym. 2015a.) Nykyään maaseudun elämään liitetyt aktiviteetit, kuten metsästys ovatkin enemmän vapaa-ajan harrastuksia myös maaseudun asukkaille (Sjölander-Lindqvist 2009). 1900-luvulla tapahtunut arvojen muutos länsimaisissa yhteiskunnissa on vaikeuttanut metsästyksen oikeuttamista nyky-yhteiskunnassa (von Essen ym. 2015a). Korkeamman tulotason ja koulutustason nousun myötä länsimaisissa yhteiskunnissa ovat korostuneet post-materialistiset ja sosiaalisesti liberaaliset arvot. Post-materialistiset arvot korostavat esimerkiksi yksilön vapautta ja ympäristöstä välittämistä aikaisempien materialististen arvojen, kuten turvallisuuden sekä taloudellisen ja yhteiskunnallisen vakauden sijaan. (Inglehart 1990.)

Metsästyksen kontekstissa arvojen muutos on näkynyt esimerkiksi eläinten oikeuksien vahvistamisena ja luonnonsuojelujattelun lisääntymisenä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Tämän arvojen muutoksen puitteissa metsästys on muuttunut valtakulttuurista pienemmän ryhmän harjoittamaksi alakulttuuriksi. Valtakulttuurissa metsästys näyttäytyy moraalittomana tappamisena, jota tehdään omaksi iloksi luonnonsuojelusta piittaamatta. (von Essen ym. 2015a.) Voidaankin todeta, että perinteisiin nojaava metsästyskulttuuri käy kamppailua asemastaan nyky-yhteiskunnassa.

Metsästyksen muuttuminen aiempaa marginaalisemmaksi ilmiöksi on johtanut siihen, että metsästyksen oikeuttamiseksi ja hyväksymiseksi tarvitaan nyky-yhteiskunnassa uusia perusteluita. Vastauksena metsästyksen väitettyyn epäeettisyyteen metsästyksestä on alettu puhua tapana olla kosketuksissa luonnon kanssa. Puhetavan taustalla on ajatus siitä, että kaupungistuminen on johtanut ihmisen vieraantumiseen luonnosta. Metsästäjistä tulee tappajien sijaan parantajia ja luonnonsuojelijoita. (von Essen ym. 2015a.) Aikaisempi tutkimus osoittaa, että puhetapa korostuu erityisesti metsästäjien itsensä puheissa. Metsästäjät kokevat, että heillä on tärkeä ja tarpeellinen rooli petoeläinkantojen hallinnoimisessa ja luonnon tasapainottamisessa. (Kaltenborn, Andersen & Linnel 2013.)

Metsästyksen marginalisoitumisesta huolimatta metsästysharrastus on Suomessa edelleen suhteellisen suosittu ja arvostettu harrastus. Suomen riistakeskuksen (n.d.a) mukaan Suomessa on noin 300 000 metsästäjäkortin suorittanutta ja metsästysharrastuksen yleinen hyväksyttävyyys on korkea. Metsästyksen hyväksyttävyyttä monissa pohjoismaissa vahvistaa myös suuren yleisön jaettu näkemys metsästyksen tarpeellisuudesta villieläinkantojen säätelyssä (Peterson 2004). Kannanhoidollisella metsästyksellä tarkoitetaan suunnitelmallista riistaeläinten metsästystä, jonka tavoitteena on säädellä villieläinten määrää ja ehkäistä villieläimistä ihmisille aiheutuvia haittoja (Mykrä 2017).

Kulttuuristen normien lisäksi metsästyksen asemaa yhteiskunnassa säätelevät lait. Suomessa metsästyksestä säädellään metsästyslaissa (MetsL 615/1993). Laissa metsästysoikeus on sidottu maanomistukseen. Se tarkoittaa, että laillisessa metsästyksessä maanomistaja voi käyttää metsästysoikeutta itse tai vuokrata sen edelleen toiselle, kuten metsästysseuroille ja metsästysseurat edelleen jäsenilleen. Lisäksi laissa säädetään siitä, mitä lajeja Suomessa saa metsästä. Osa lajeista on riistalajeja, joiden pyynnissä on kyse metsästyksestä. Toiset lajeista, kuten monet petoeläimet ovat rauhoitettuja. (MetsL 615/1993.) Näiden rauhoitettujen lajien pyyntilupien tai metsästyskiintiöiden määrää voidaan rajoittaa vuotuisasti

viranomaisten, kuten maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen toimesta. Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön lisäksi poliisi ohjeistaa ja valvoo metsästyslain noudattamisessa. (MetsL 615/1993.)

Viranomaisten lisäksi riistanhoitoyhdistyksillä on merkittävä rooli laillisen metsästyksen ohjeistamisessa ja valvonnassa. Riistanhoitoyhdistykset ovat riistahallinnon paikallistason yksiköitä, jotka alueellisesti määräytyvien riistanhoitoalueiden metsästyksen valvonnasta ja koulutuksesta (Suomen riistakeskus, n.d.b). Riistanhoitoyhdistyksen tehtäviin kuuluvat esimerkiksi ampumakoulutusten järjestäminen ja viranomaisten avustaminen metsästyksen valvonnassa. Lisäksi riistanhoitoyhdistysten tehtävä on edistää kestävää kannanhoitoa ja turvallista sekä eettisesti hyväksyttävää metsästystä. (Suomen riistakeskus n.d.c.)

Lait määrittävät viranomaisten roolin ja laillisen metsästyksen lisäksi, mikä luvaton metsästystä. Rikoslaisissa salametsästys määritellään rikokseksi kolmella eri rikosnimikkeellä, joita ovat metsästysrikos, törkeä metsästysrikos ja luvaton pyynti. Metsästysrikoksiin kytkeytyy usein myös muita nimikkeitä, kuten laittoman saaliin kätkeminen, ampumaserikos tai hallintolain vastainen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti. (RL 39/1889; ks. Peltola ym. 2013, 210.) Metsästyslaissa (MetsL 615/1993) säädellään lievemmistä metsästyksen liittyvistä rikkomuksista. Salametsästys on rikos eli tahallinen teko, jossa tekijä on ollut tietoinen toimivansa väärin eläintä metsästäessään (Peltola 2013, 210). Lapinlahden salametsästystapauksessa metsästäjät syyllistyivät mm. törkeisiin metsästysrikoksiin ja laittoman saaliin kätkemisiin (Nykänen & Salonkangas 2025).

Kansallisten lakien lisäksi Euroopan unionin direktiivit ja asetukset ohjaavat suomalaista metsästyskulttuuria- ja lainsäädäntöä. Euroopan unioni voi velvoittaa jäsenvaltioitaan noudattamaan tietynlaista ympäristöpolitiikkaa (Oksanen 2003). Tämänhetkiseen metsästyslainsäädäntöön vaikuttava Euroopan unionin ohjeistus on EU:n luontodirektiivi. Luontodirektiivin tarkoituksena on säilyttää tiettyjen lajien ja luontotyyppien suojelun taso suotuisana ja säilyttää riittävä määrä lajin elinympäristöä, jotta sen kanta voitaisiin turvata myös tulevaisuudessa (Ympäristöministeriö n.d.). Jäsenvaltiot päättävät itsenäisesti Euroopan unionin direktiivien soveltamisesta, mutta direktiivit implementoidaan osaksi kansallista lainsäädäntöä (EUR-LEX n.d.). Metsästyslainsäädännön osalta EU:n luontodirektiivi on johtanut esimerkiksi lajien tarkemmin säädelyihin rauhoitusaikoihin, saaliskiintiöihin ja tuonut velvoituksen seurata lajikantojen kehittymistä. (EUR-LEX n.d.; Suurpedot n.d.a; Suurpedot n.d.b.) Monet rauhoitetut petoeläimet, kuten susi, karhu, ahma ja ilves vaativat

nykyään poikkeuslupan niiden metsästämiseen, jonka Suomen riistakeskus voi myöntää. Niiden suojelutason on kuitenkin pysyttävä suotuisana pyynnistä huolimatta. Tämä perustuu Euroopan unionin luontodirektiiviin. (Suurpedot n.d.c.)

Maaseudun yhteisöissä etenkin EU:n suojelupolitiikan on tulkittu uhkaavan maaseudun perinteistä elämäntyyliä, kuten metsästystä (von Essen ym. 2015a). Monet pelkäävät erityisesti petoeläinten läsnäolon vaikuttavan monien vapaa-ajan aktiviteettien, kuten sienestämisen, marjastamisen tai metsästämisen turvallisuuteen niin koirien kuin perheenjäsentenkin osalta (von Essen ym. 2014; Sjölander-Lindqvist 2009). Suurpetoihin liittyvät konfliktit, kuten salametsästys, ovatkin yleisiä etenkin alueilla, joissa petoeläimet aiheuttavat vahinkoa tai ovat palanneet pitkän poissaolon jälkeen (Pohja-Mykrä & Kurki 2014). Toisin kuin monissa kehittyvissä maissa, Suomessa ja muissa pohjoismaissa etenkin petoeläinten salametsästys ei ole satovahinkojen ja selviytymisen motivoimaa (von Essen & Allen 2015a). Tämä on johtanut lainsäädännön julkiseen vastustamiseen kansalaistottelemattomuudeksi lukeutuvan salametsästyksen avulla. (von Essen & Allen 2015b.)

Salametsästys voidaan nähdä kansalaistottelemattomuutena, sillä muiden kansalaistottelemattomuuden muotojen tavoin senkin tavoitteena on vaikuttaa poliittisiin päämääriin lainvastaisella toiminnalla (von Essen & Allen 2015b). Petoja ja muita saaliseläimiä metsästetään salaa, sillä viranomaisten määräämien pyyntilupien ja kiintiöiden ei uskota vastaavan maaseudun yhteisöjen tarpeita ja tukevan metsästyksen harjoittamista. Suurpetopolitiikan ohjenuoria, kuten EU:n luontodirektiiviä on vaikea perustella, mikäli suuri osa väestöstä ei pidä sitä oikeudenmukaisena. Näin ollen suurpetopolitiikka kärsii legitimititeettiongelmasta, jossa poliittiset toimijat ja viranomaiset eivät nauti luottamusta (von Essen & Nurse 2017a; Borgström 2012).

Metsästyksen vahva kytkeytyminen osaksi maaseudun perinteitä ja vapaa-ajan harrastuksia on tehnyt salametsästyksestä hyväksytyä ja vaiettua monissa maaseudun yhteisöissä (von Essen ym. 2015a; Pohja-Mykrä & Kurki 2014; von Essen, Hansen, Peterson, & Peterson 2017b). Vaikka salametsästys on osa suhteellisen pienen joukon vastarintaa, on hallinnollisten elimien vastustaminen ja viranomaisiin kohdistuva epäluottamus silti saanut jalansijaa metsästäjien ja maaseudun yhteisöjen keskuudessa (von Essen ym. 2015a). Salametsästys ei siis ole muusta yhteiskunnasta irrallaan oleva ilmiö, vaan se kuvastaa osaltaan yhteiskunnallisten arvojen ja rakenteiden muutosta.

2.2 Maaseutu-kaupunki-vastakkainasettelu, luottamuksen kriisi ja poliittisen vaikuttamisen normit salametsästyksen taustalla

Salametsästyksellä ilmentää monia erilaisia yhteiskunnallisia jännitteitä. Yksi näistä ilmiöistä on maaseudun ja kaupungin välinen suhde sekä maaseudun kehitys. Maaseudulla ei ole yhtä selkeää määritelmää (Kortelainen 2013). Tilastokeskus määrittelee maaseudun ja kaupungin väestömäärän ja -tiheyden kautta. Kaupungeiksi lasketaan yli 150 000 asukkaan taajamat. (Tilastokeskus n.d.) Lisäksi maaseutua määritellään talouden ja elinkeinojen kautta.

Tyypillisesti maaseuduksi on laskettu alueet, joiden pääelinkeinona on maatalous tai jokin muu alkutuotantoon kuuluva elinkeino, kuten metsätalous. Kolmas maaseudun ja kaupungin välistä eroa kuvaava piirre liittyy kulttuuriin ja elämäntapoihin. Maaseudun elämäntapoihin ja kulttuuriin on liitetty yhteisöllisyyttä ja perinteisiä arvoja. Kaupungit taas on tyypillisesti nähty sosiaalisia verkostoja rikkovina yhdyskuntina, joissa ihmiset ovat elitistisiä ja välinpitämättömiä. (Kortelainen 2013.) Kaupunkilaiset puolestaan ovat nähneet maalaiset rahvaina ja sivistymättöminä (Uusitalo 2021).

Perinteisesti maaseutu on kuitenkin nähty kaupungeja positiivisemmassa valossa. Maaseutua on pidetty suomalaisen kansakunnan kehtona, kun taas kaupunkien sosiaalisesta vapaudesta, yksityisyydestä ja sivistyksestä on maalailtu uhkakuvia yhteiskunnan teollistumisesta saakka. Kaupunkilaisten arvojen ja elämän on nähty uhkaavan maaseudun moraaleja, kuten jaloutta ja ahkeruutta ja yleisemmin ihmisten yhteyttä luontoon. Lisäksi kaupunkien teollistuminen ja sen mukana tulleet uudet työpaikat asettivat maaseudun pääelinkeinot ja siihen liittyvät elämäntavat uudenlaiseen asemaan. (Jumppanen 2021.) Maaseudun elinkeinot ovat monipuolistuneet, ja yhä useampi maaseudulla asuva saa elantonsa muualta kuin alkutuotannosta (Kortelainen 2013; Skogen & Kränge 2003). Myös metsästyksen asema on muuttunut kaupungistumisen myötä (von Essen ym. 2015a). Yhä useampi metsästäjistä on enenevässä määrin pääsääntöisesti kaupungissa asuva (von Essen & Allen 2020). Tästä huolimatta vastakkainasettelu maaseudun ja kaupungin välillä elää yhä salametsästyskeskusteluissa.

Nyky-yhteiskunnassa Euroopan unionin kansainväliset ja Suomen kansalliset luonnonsuojeluarvoja ja kestävyyttä korostavat vaatimukset näyttäytyvät maaseudun yhteisöissä maaseudun elämäntapoja uhkaavina toimenpiteinä (von Essen ym. 2015a). Suurpetopoliitiikka luo maaseudun yhteisöissä eriarvoisuuden kokemusta. Kaupunkilaiset saavat nauttia luonnon monimuotoisuudesta, kun taas paikalliset maaseudulla kärsivät myös sen haitoista. (von Essen & Allen 2020). Eriarvoisuuden kokemusta voi mahdollisesti lisätä

myös väestörakenteen muutos. Väestön ikääntyessä palvelut etenkin maaseutumaisilla alueilla harvenevat (Jokela, Laakasuo, Parikka, Rotkirch & Hämäläinen 2024; Helle & Ikonen 2024). Jaetulla petovihalla maaseudun väestö eri yhteiskuntaluokista voi kokoontua vastustamaan suurpetopoliittikkaa ja samalla luoda paikallista maaseutuidentiteettiä. (Skogen & Krange 2003.) Petovihaan kytkeytyvä salametsästys on ikään kuin maaseudun yhteinen epäluottamuksen osoitus (von Essen ym. 2015a).

Pohjoismaisissa yhteiskunnissa, joissa yhteiskunnallinen luottamus politiikkoihin, valtioon ja instituutioihin on melko korkea, on metsästys- ja luonnonsuojelulainsäädännön kohdalla esiintyvä epäluottamus poikkeuksellinen ilmiö. Kansalaistottelemattomuudeksi luettavalla metsästyslainsäädännön rikkomisella metsästäjät osoittavat epäluottamusta ja tyytymättömyyttään vallitseviin olosuhteisiin. (von Essen ym. 2015a.)

Kansalaistottelemattomuutta on esiintynyt Suomessa aina. Etenkin viime vuosina kansalaistottelemattomuus poliittisina vaikuttamisen keinoina on noussut esiin julkisessa keskustelussa etenkin erilaisten 2020-luvun liikkeiden, kuten kunnianhimoisempia ilmastotoimia vaativan Elokapinan muodossa. (Koikkalainen, Nykänen & Luoma-aho 2023.)

Tutkimukset myös osoittavat, että suomalaiset ovat aiempaa valmiimpia osallistumaan suoraan toimintaan, kuten mielenosoituksiin ja kansalaistottelemattomuuteen. Näistä kehityskuluista huolimatta kansalaisottelemattomuus on silti Suomessa melko harvinaista. Suomessa institutionaalisia ja laillisia vaikuttamisen keinoja, kuten äänestämistä ja kansalaisjärjestöjen kautta vaikuttamista pidetään hyväksyttävimpinä. Luottamusta perinteisiin instituutioihin ja lakien noudattamista pidetään tärkeinä, eikä niiden asemaa ole haluttu suomalaisessa yhteiskunnassa kyseenalaistaa. (Luhtakallio & Wass 2023.) Tätä asennoitumista voi kuvailla legalismiksi. Karkeasti se tarkoittaa käsitystä, jonka mukaan lain rikkominen ei ole sallittua missään tilanteessa, sillä laillisia vaikuttamisen keinoja poliittisten päämäärien saavuttamiseksi on jo riittävästi (Nykänen, Kotiranta, Kukko & Seppälä 2023). Tämän vuoksi aiemmissä tutkimuksissa esiintynyt salametsästyksen melko laaja hyväksyntä maaseudun paikallisyhteisöissä (Pohja-Mykrä & Kurki 2014) näyttäytyy Suomessa melko erityislaatuisena suhtautumisena lain rikkomiseen. Samalla maaseudun paikallisyhteisöissä ilmenevä salametsästyksen hyväksyntä kuvastaa maaseudun ja kaupungin välisiä jakolinjoja.

2.3 Salametsästys ympäristökonfliktina: risteävät intressit ja identiteetit

Salametsästys voidaan nähdä ympäristökonfliktina. Wallin ja Callisterin (1995, 517) kehittämän yleisen määritelmän mukaan konfliktiksi luetaan prosessi, jossa joku konfliktin

osapuoli kokee toisen osapuolen vastustavan tai vaikuttavan negatiivisesti tavoitteidensa tai intressiensä toteutumiseen. Ympäristökonfliktin käsitteessä konflikti linkittyy useimmiten erilaisiin käsityksiin luonnosta tai luonnonvaroihin. Kyse on usein erilaisten ihmisten tai ihmisryhmien eriytyvistä kokemista haitoista omassa ympäristössään. (Valkonen & Saaristo 2016.)

Salametsästyksessä erilaisten ihmisryhmien kokemat haitat ja käsitykset kohtaavat. Metsästäjät ja maaseudun asukkaat kokevat, että suurpedoista ja luonnonsuojeluarvoista on haittaa maaseudun elämäntapojen harjoittamiselle (von Essen ym. 2014; von Essen ym. 2015a; Sjölander-Lindqvist 2009). Metsästäjät ja maaseudun asukkaat taas voivat nähdä kaupunkilaisten kansainväliset luonnonsuojeluarvot omille näkemyksilleen vastakkaisina (von Essen ym. 2015a). Toisin sanoen, salametsästyskonfliktin osapuolten intressit ovat ristikkäisiä. Intresseillä tarkoitetaan ympäristökonfliktin kontekstissa usein keskenään kilpailevia etuja (Oksanen 2003, 35–36). Vaikka luonnonsuojelun tavoitteena on turvata tiettyjä ympäristön käyttömuotoja, samalla se voi kuitenkin olla vastakkainen toisten ympäristön käyttömuotojen kanssa (Oksanen 2003, 35–36).

Salametsästyksessä vastakkain asettuvat metsästäjien ja maaseutuyhteisöjen yksityiset intressit käyttää luontoa metsästämiseen ja yhteiskunnan instituutioiden ajamat luonnonsuojeluarvot. Yleisesti salametsästyksen katsotaan syntyneen vastareaktiona kansallisten ja kansainvälisten instituutioiden, kuten Euroopan unionin luonnonsuojeluvaatimuksille, joiden katsotaan asettuvan vastaan maaseudun perinteisten elämäntapojen, kuten metsästyksen harrastamisen kanssa (von Essen ym. 2014; Sjölander-Lindqvist 200). Ihmisten yksityisten paikallisten intressien ja kansallisen ja kansainvälisten luonnonsuojeluun liittyvien velvoitteiden ristiriitaisuus onkin tyypillinen ympäristökonfliktin piirre (Oksanen 2003, 35–36).

Intressien lisäksi ympäristökonflikteihin liittyvät myös niiden ympärille muodostuvat erilaiset identiteetit (Oksanen 2003). Sosiaalisessa identiteettiteoriassa (*social identity theory*) identiteetillä tarkoitetaan sosiaalisesti muodostunutta yhteyttä johonkin ryhmään, jonka arvoihin, intresseihin ja arvoihin yksilö kokee sosiaalista ja psykologista yhteenkuuluvuutta (Trujillo 2022; Ham & Woolcock 2022). Skogen & Krangle (2003) esittävät, että suurpetokonflikteissa maalataan tyypillisesti yhtenäisen maaseudun identiteettiä, jonka avulla asetutaan kaupunkilaisten ja yhteiskunnallisten instituutioiden vaatimuksia vastaan.

Maaseudun väestö ja elinkeinorakenne ovat entistä monimuotoisempia, joka tarkoittaa, että maaseudun väestöä yhdistäviä asioita on entistä vähemmän. Tämä on tehnyt maaseutuidentiteetin avulla muodostuvasta sosiaalisesta ja symbolisesta rajanvedosta kaupunkilaisten ja maalaisten välillä entistäkin tärkeämmän. (Skogen & Kränge 2003.) Yhteisen uhan alle kerääntyminen luo yhteisöllisyyttä, joka on muuten harvassa. Tämä vahvistaa maaseutuidentiteettiä, joka puolestaan voimistaa metsästyksen ja muiden maaseudun elämään liittyvien intressien, kuten maatalouspolitiikan ajamista (von Essen ym. 2015a). Myös maaseudun paikallisyhteisöissä esiintyvä salametsästyksen ilmiantamista ja hyväksyntää koskeva vaikeneminen voi osaltaan vahvistaa maaseudun paikallisyhteisön yhteenkuuluvuutta (von Essen ym. 2017b).

Intressien ja identiteettien valossa ympäristökonfliktit näyttäytyvät erilaisten sosiaalisten todellisuuksien välisenä valtakamppailuna. Kuka saa määritellä salametsästyksen ongelmaksi ja miksi? Entä millaisia ratkaisuja konfliktiin tarjotaan? Ympäristökonfliktien tutkiminen onkin osaltaan kyse näiden erilaisten intressien ja identiteettien tunnistamista ja määrittelemistä (Oksanen 2003). Eri osapuolten intresseistä neuvotellaan yhteiskunnan eri osa-alueilla. Neuvottelujen avulla syntyy erilaisia ratkaisuehdotuksia ja poliittisia päämääriä. Ympäristökonfliktin intressejä ja identiteettejä ymmärtämällä voidaan saada tietoa eri osapuolten ympäristöä koskevista käsityksistä. (Oksanen 2003.) Toisin sanoen, tutkimuksessani ympäristökonfliktin käsitteeseen liittyvät identiteetin ja intressin määritelmät syventävät käsityksiä salametsästyskonfliktista.

2.4 Tietoperustaisten instituutioiden rooli ympäristökonflikteissa

Tiedotusvälineet ovat osaltaan mukana näissä ympäristökonfliktien todellisuuteen liittyvissä kamppailuissa niin todellisuuden tulkitsijoina kuin määrittelijöinä. (Seppänen & Väliaverron 2012; ks. Uotila 2021, 11, 17–18.) Tutkimuksessani olennaista onkin, millaiset sosiaaliset todellisuudet näkyvät julkisessa keskustelussa salametsästyksen ongelmallisuuksista, ja miten uutismediat yhtäältä rakentavat ja ylläpitävät konfliktin eri osapuolten sosiaalisia todellisuuksia. Uutismediat tarttuvat usein salametsästyksen aiheena. Esiin nousevat niin yksittäiset salametsästäjien arkkityypit kuin rikollisen toiminnan syyt (Peltola, Ratamäki & Pellikka 2013). Lapinlahden salametsästystapaus kohautti niin mediaa kuin sen lukijoitakin sen laajamittaisuudellaan.

Median lisäksi myös muut tiedontuottajainstituutiot, kuten RKTL (nyk. Luonnonvarakeskus) ovat suurpetopolitiikan toimijoita, joiden tuottama tieto toimii välineenä poliittisen

päätöksenteon taustalla (Ratamäki 2009, 19). Suurpetoihin liittyvissä konflikteissa tiedontuottajien rooli korostuu etenkin suurpetojen lukumäärän arvioinneissa, sillä lukumäärien avulla maa- ja metsätalousministeriö päättää suurpetojen kannanhoidosta ja metsästyksestä (Peltola 2015). Suomessa suurpetojen lukumäärää arvioivat asiantuntijoiden lisäksi paikallisista metsästäjistä koostuvat riistanhoitoyhdistykset, jotka keräävät suurpetohavaintoja. Riistanhoitoyhdistyksen ilmoittavat havainnoista asiantuntijoille ja Suomen riistakeskukselle. (Suomen riistakeskus n.d.a; Suomen riistakeskus n.d.b; Suomen riistakeskus n.d.c; Suomen riistakeskus n.d.d.) Metsästäjien ja asiantuntijoiden, kuten RKTL:n (nyk. Luonnonvarakeskuksen) kanta-arviot poikkeavat usein toisistaan niin, että metsästäjien kanta-arviot ovat suurempia (Peltola 2015). Luonnonvarakeskus ja paikalliset metsästäjät käyvät keskenään kamppailua siitä, mikä tieto on oikea (Ratamäki 2009, 19). Tämä lisää epäluottamusta asiantuntijoihin (von Essen ym. 2015a). Näin ollen tiedontuottajainstituutioiden roolin ymmärtäminen osana salametsästystä on tärkeää.

Tiedontuottajainstituutioiden keräämä tieto on osittain saatu muilta toimijoilta, joka tarkoittaa, että ne voivat usein uusintaa ja tuottaa suurpetopolitiikan toimijoiden näkökulmia. Myös uutismediat saavat tietonsa eri toimijoilta, joten sama pätee myös niihin. (Ratamäki 2009, 19.) Lisäksi mediassa tehdään sisällöllisiä valintoja siitä, millaisia aihepiirejä ja miten niitä käsitellään. Valintojen tekemiseen voi vaikuttaa esimerkiksi tiettyjen aihepiirien ja näkökulmien suosio lukijoiden keskuudessa. Suosio lisää uutismedioiden taloudellista hyötyä. (Kamboh & Yousaf 2019.)

Media myös kehystää tiedon mahdollisimman ymmärrettävään muotoon lyhyessä ajassa. Tällöin osa näkökulmista voi jäädä vähemmälle huomiolle. (Karvonen 2000.) Lisäksi uutismedioiden tekemiin sisällöllisiin valintoihin vaikuttavat voimakkaasti muualla yhteiskunnassa näkyvät laajemmat kehityskulut, kuten vallalla olevat poliittiset ja taloudelliset ideat. Objektiivisuuteen pyrkivä media ei siis koskaan ole olemassa sosiaalisesta todellisuudesta irrallisena rakenteena. (Shoemaker & Reese 2014, 56–94.) Median valitsemat näkökulmat voivat näin ollen toisintaa jo vallalla olevia rakenteita, ja keskittyä konfliktien vastakkainasetteluun jäseneltyempien ja monipuolisempien näkökulmien sijasta (Kamboh & Yousaf 2019).

On osoitettu, että median tavat kehystää eläimiä ja niihin liittyviä konflikteja voivat vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja ymmärrykseen aiheesta (Jacobson ym. 2011; Sponberg & Mathiesen 2023; Greenspan, Larue & Nielsen, 2021). Positiivinen asenne suurpedoista voi innoittaa

kannattamaan niiden suojeleluun tähtääviä toimia, kun taas negatiiviset mielikuvat voivat lisätä vastustusta (Greenspan, Larue, & Nielsen 2021). Moni saa edelleen tietonsa perinteisistä uutismedioista (Purhonen, Leguina & Heikkilä 2021). Toisin sanoen, uutismedioilla on paljon valtaa suhteessa siihen, miten suuri yleisö käsitteellistää ja havainnoi salametsästysilmiötä.

Salametsästysilmiön vallan analyysin kannalta myös lehtien alueellisella levikillä on väliä. Sponberg & Mathiesen (2023) ovat osoittaneet, että paikallisten ja kansallisten uutismedioiden tavoissa käsitellä suurpetokonflikteja on eroja. Heidän mukaansa paikallislehtien kuva suurpedoista on negatiivisempi. Kansalliset sanomalehdet keskittyvät petokonflikteihin laajemmasta perspektiivistä, kuten luonnonsuojelun tai tieteen näkökulmasta. Tämä voi johtua siitä, että kaupungissa asuvat kohtaavat suurpetoja harvemmin, jolloin myös niiden aiheuttamat vahingot ovat vähemmän tunnettuja.

Median valtaa salametsästyskonflikteissa on tutkittu aikaisemminkin, vaikka Lapinlahden salametsästystapausta ei olekaan vielä tutkittu. Esimerkiksi Peltolan, Ratamäen ja Pellikan (2013) tutkimuksessa tutkittiin, millaisia salametsästäjien rikollisprofiileja paikallismedioissa esiintyy. Heidän mukaansa paikallislehdissä esiintyvä julkinen puhe salametsästyksessä luo kuvaa hyväksytystä ja vääränlaisesta salametsästyksessä. Peltola, Ratamäki & Pellikka (2013) korostavat, että salametsästyksen julkinen puhe on 2000-luvun ilmiö, ja sen lisääntyminen on luonut painetta salametsästyksen oikeuttamiselle ja ymmärtämiselle. Peltolan ja Ratamäen (2021) uusimmassa tutkimuksessa hyödynnettiin kehysanalyysiä salametsästyksen käsitteellistysien havainnointiin media- ja tutkimusartikkeleissa.

Kehysanalyysin avulla on tutkittu myös median eläinkuvastoa ja siihen kytkeytyvää valtaa. Eläimiin liittyvät asenteet ovat osa myös salametsästyskonfliktin laajempia käsitteellistyskäsitteitä. Malila (2022) on tarkastellut sanomalehdissä supikoirista esiintyviä käsityksiä kehysanalyysin keinoin. Hänen mukaansa median luomat kehykset viestivät laajemmista yhteiskunnallisista muutoksista, jossa esimerkiksi luonnonsuojelusta on tullut osa valtavirtaa. Ajatus supikoirista osana biodiversiteettiä oli hallitsevampi 2000-luvulla. Tämä haastoi aiempia käsityksiä supikoirista ainoastaan ongelmaeläiminä. (Malila 2022.) Aikaisempi tutkimus osoittaa, että medialla on paljon valtaa Lapinlahden salametsästystapausten kaltaisten ympäristökonfliktien käsitteellistämässä. Median käyttämät käsitteellistykset auttavat hahmottamaan laajempia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia prosesseja ilmiön taustalla.

3 Tutkimusasetelma

Tässä luvussa määrittelen tutkielmani tutkimusasetelman. Ensimmäisessä alaluvussa esittelen tutkimuksen keskeiset tavoitteet ja tutkimuskysymykset. Sen jälkeen kerron, mitä aineistoa käytän tutkielmassani ja miten valitsemani aineisto suhteutuu osaksi tutkielmaani. Lopuksi määrittelen kehysanalyysin, jota käytän aineiston analyysimenetelmänä.

3.1 Tutkimuskysymykset

Salametsästys on ilmiö, joka nousee esiin uutismedioissa luonnonsuojeluun ja suurpetopoliittikkaan liittyvissä keskusteluissa. Suomen laajimmaksi salametsästystapaukseksi paljastunut ”Savukukko” sai paljon mediahuomiota ja salametsästyksen taustalla piilevät yhteiskunnalliset jännitteet nousivat esiin julkisessa keskustelussa. Salametsästys on ympäristökonflikti, jonka taustalla vaikuttavat monet yhteiskunnalliset jännitteet (von Essen ym. 2014). Salametsästystä tuomitaan, mutta samalla sen syytä voidaan monissa paikallisyhteisöissä ymmärtää, ja sitä kautta myös oikeuttaa (von Essen ym. 2015a; Pohja-Mykrä & Kurki 2014; von Essen ym. 2017b). Medialla on valtaa salametsästyksen käsitteellistämässä ja tiedon välittämässä (Peltola ym. 2013; Peltola ym. 2021). Muiden ympäristökonfliktien tavoin uutismediat jäsentävät ja toisintavat myös salametsästyksen liittyviä yleisempiä käsityksiä.

Tutkielman tavoitteena on selvittää kehysanalyysin avulla, millaista kuvaa sanomalehtien pääkirjoitukset rakentavat Lapinlahden salametsästystapauksesta ja millaisia identiteettejä ja intressejä ne tunnistavat tapauksessa. Tutkimalla salametsästyksen tulkintakehyksiä sanomalehtien kantaaottavissa kirjoituksissa selvitän, millaiset yleisemmät sosiaaliset ymmärrykset näkyvät julkisessa keskustelussa ja mahdollisesti myös ohjaavat sitä. Ymmärtämällä julkista keskustelua ja ympäristökonfliktin rakentumista saa tietoa siitä, miten salametsästyksen liittyvää ympäristöpolitiikkaa voisi parantaa.

Vastaan empiirisen aineiston avulla seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisissa kehyksissä käsitys salametsästyksestä rakentuu sanomalehtien pääkirjoituksissa?
2. Millaisia identiteettejä ja niihin liittyviä intressejä Lapinlahden salametsästystapauksesta tunnistetaan?
3. Onko sanomalehtien välillä eroja suhtautumisessa salametsästyksen?

3.2 Aineisto

Tutkimukseni aineistona käytän kotimaisten sitoutumattomien päivälehtien julkaisemia pääkirjoituksia, analyysejä ja kolumneja, joissa käsitellään Lapinlahden salametsästystapausta. Olen valinnut Helsingin Sanomissa, Savon Sanomissa ja Kalevassa julkaistuja toimitusten tai yksittäisten toimittajien kantaaottavia tekstejä, joissa käsitellään vuosina 2019–2023 tapahtunutta Suomen laajinta salametsästysvyyhtiä. Valitsemani uutismedioiden juttutyypiltään kantaaottavat tekstit korostavat median roolia mielipidevaikuttajana suurpetopolitiikan konflikteissa ja tarjoavat minulle mahdollisuuden tutkia Lapinlahden salametsästystapaukseen liittyviä yleisiä käsitteellistyksiä tarkemmin.

Päädyin tarkastelemaan Helsingin Sanomien, Savon Sanomien, Matin ja Liisan sekä Kalevan artikkeleita, sillä yhdessä ne muodostavat kiinnostavan vertailukelpoisen kokonaisuuden. Tutkimukset osoittavat, että paikallislehtien ja valtakunnallisten lehtien tavoissa käsitellä esimerkiksi suurpetoihin liittyviä konflikteja on eroja (Sponberg & Mathiesen 2023). Savon Sanomat ja Kaleva ovat maakuntalehtiä, kun taas Helsingin Sanomat on valtakunnallinen lehti, joka keskittyy koko maan asioihin. Maakuntalehden aseman lisäksi Savon Sanomat valikoitui tutkimuskohteeksi, sillä Lapinlahden salametsästystapaus on tapahtunut Pohjois-Savossa ja Savon Sanomat on Pohjois-Savon maakuntalehti. Matti ja Liisa on Lapinlahden kunnan oma paikallislehti, joka tekee siitä tutkimuskohteena erityisen.

Valitsemani artikkeleita on yhteensä 10 ja ne on kerätty edellä mainituista lehdistä. Olen rajannut tutkimusaineiston artikkeleiksi vuoden 2024 maaliskuusta alkaen vuoden 2025 huhtikuuhun asti julkaistut artikkelit. Poimin aineistot sanomalehtien verkkosivuilta ja pääsin käsiksi aineistoihin omien tilausteni kautta. Kalevan artikkeli oli luettavissa ilmaiseksi lehden verkkosivuilta.

Valitsin analysoitavaksi artikkeleita, joissa otetaan kantaa Lapinlahden salametsästystapaukseen. Kantaaottavia juttutyyppejä koskevat samat journalistiset periaatteet kuin muutakin journalistista työtä ja toimituksellista sisältöä riippumatta siitä onko toimitus laatinut tai tilannut tekstin. Yleisön on kuitenkin kyettävä erottamaan tosiasiat mielipiteistä kantaaottavissa juttutyypeissä, mutta samalla voidaan kuitenkin olettaa yleisön ymmärtävän kyseen olevan näkemyksiä erottelevasta juttutyypistä. (Julkisen sanan neuvosto 2025.) Aineistossa en tarkastele Lapinlahden salametsästystapauksen tapahtumia tai tuomioita, vaan keskiössä on tekstin kirjoittajan suhtautuminen tapaukseen sekä salametsästyksen sosiaalinen rakentuminen tulkintakehysten kautta.

Perinteisillä tiedotusvälineillä kuten sanomalehdillä on yhä valtaa suhteessa siihen, mitä erilaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä käsitteellistetään (Oksanen 2003). Sanomalehdet tarjoavat tilan ympäristökonfliktin eri osapuolille esitellä näkökulmiaan, ja toisaalta ne myös rakentavat kuvaa ympäristökonflikteista toisintamalla sosiaalisia ja kulttuurisia ymmärryksiä (Väliaverronen 1996). Tiedotusvälineiden valitsevat tavat tulkita ympäristökonflikteja ohjaavat myös suuren yleisön tietoisuutta erilaisista ympäristökonflikteista (Oksanen 2003, 32–33). Median valitsemia näkökulmia tarkastelemalla rakentuvat laajemmat käsitykset, joiden puitteissa julkista keskustelua Lapinlahden salametsästystapauksesta käydään.

Aloitin aineiston analysoinnin järjestelemällä uutisartikkelit kronologiseen järjestykseen, jonka jälkeen numeroin artikkelit lehdittäin. Lehtien erottelukseen käytin niitä vastaavia itse keksimiäni tai vakiintuneita lyhenteitä: Helsingin Sanomat on HS, Savon Sanomat on SS, Kaleva on K ja Matti ja Liisa on ML. Saman lehden artikkelit laitoin kronologiseen järjestykseen niin, että ensimmäisenä ilmestynyt artikkelit sai numeron yksi. Ennen lehden ilmestymistä vastaavaa numeroa laitoin sen eteen lehden lyhenteen. Aineiston tarkemmat viitteet numeroiteineen ja lyhenteineen löytyvät tutkielman liitteistä.

Kävin ensin läpi artikkelit silmäilemällä. Tämän jälkeen luin artikkelit perusteellisemmin. Tarkemman lukemisen jälkeen siirryin uutisartikkeleiden yhteneväisyyksien ja erojen etsimiseen. Lisäksi tutkin, millaisia toimijoita uutisartikkeleissa tunnistettiin ja mainittiin. Löytämieni erojen ja yhteneväisyyksien avulla luokittelin värikoodilla uutisartikkeleissa esiintyvät näkemykset ja salametsästyskonfliktin identiteetit. Värikoodien avulla muodostuneiden luokkien kautta pystyin tunnistamaan artikkeleissa esiintyviä kehyksiä ja nimesin ne. Luokittelun ja nimeämisen jälkeen tarkastelin, miten erilaiset identiteetit ja intressit esiintyivät suhteessa löytämiini kehyksiin. Lopuksi peilasin aineistosta löytämiäni kehyksiä teoreettiseen viitekehukseeni.

3.3 Kehysanalyysi

Selvitän vastauksia tutkimuskysymyksiini käyttämällä Erving Goffmanin (1986) kehittämää kehysanalyysiä. Goffmanin vuorovaikutusteoriaan pohjautuva kehysanalyysi lähtee ajatuksesta siitä, että erilaisia vuorovaikutustilanteita ohjaavat vuorovaikutustilanteiden sosiaaliset kontekstit. Tunnistamalla ja tulkitsemalla vuorovaikutustilanteissa esillä olevia vuorovaikutuksen sosiaalisia konteksteja tiedämme, mitä tilanteessa tapahtuu ja miten tilanteessa tulee toimia. (Goffman 1986.) Esimerkiksi kaupassa käydessä tiedämme, mitä ja miten sille vuorovaikutustilanteelle ominaisia tapoja, kuten tervehtimistä ja kortilla

maksamista käytämme. Kehysanalyysi on erilaisten sosiaalisten kontekstien tunnistamista ja erittelyä.

Kehykset syntyvät ja ilmenevät vuorovaikutustilanteissa, joka tarkoittaa, etteivät ne ole täydellinen kopio todellisuudesta, vaan pikemminkin sen tulkintaa. Myös väärinkäsitykset tai vinoumat sosiaalisen todellisuuden tulkinnassa ovat osa tulkintakehyksiä. (Goffman 1986.) Näin ollen tulkintakehikkoihin liittyy myös paljon valtaa. Tulkitsemalla tilannemäärittelyä tietystä kehikosta voidaan määritellä todellisuuden luonnetta, ja tällä tavoin ohjata ihmisten ajattelua tilannemääritelmästä tiettyyn suuntaan. (Karvonen 2000, 80.) Robert Entmanin (1993) mukaan (ks. Karvonen 2000, 82) tulkintakehikot sisältävät aina jonkin ennakkokäsityksen tilanteen luonteesta, joka yhtäältä häivyttää ja korostaa tilanteen tiettyjä puolia.

Yleisten ajattelumallien lisäksi kehykset tuottavat myös identiteettejä. Kehysten avulla erilaisiin identiteetteihin kiinnitetään merkityksiä. Samalla kuvataan myös identiteettien välisiä suhteita ja niiden toimijuutta. (Malila 2022.) Lapinlahden salametsästystapauksessa esiintyvissä kanta-aottavissa artikkeleissa määritellään esimerkiksi, mitä ovat metsästäjät, paikalliset tai eläimet. Artikkeleissa kehystetään myös, miten niissä esiintyvät intressit tai identiteetit ovat suhteessa toisiinsa, ja millaisia toimijuuksia niihin liitetään. Esimerkiksi eläimiä saatetaan kuvata viljeinä ja epäaktiivisina toimijoina.

Kehysanalyysiä on sovellettu myös median analysointiin. Tarvitsemme kehyksiä voidaksemme tulkita maailmassa tapahtunutta ja muodostaaksemme siitä käsityksen. Samoin toimivat myös toimittajat, jotka koittavat poimia informaatiosta oleellisen, ja tuottaa siitä uutisen ymmärrettävässä muodossa ja nopeasti (Gitlin 1980; ks. Karvonen 2000, 80.) Journalismissa esiintyvät tulkintakehikot määrittelevät, mitkä ovat ongelmia, niiden syitä ja kustannuksia. Lisäksi kehykset tunnistavat tilanteen eri toimijoita. Samalla kehykset tekevät myös moraalisia arvostelmia siitä, mikä on oikein ja väärin. Journalismin ohjenuorana on objektiivisuus, mutta siitä huolimatta toimittajat usein uusintavat ja tuottavat tiettyjä tulkintakehyksiä (Entman 1993, ks. Karvonen 2000, 82–83.)

Kehysanalyysin avulla voin siis tarkastella, millaiset tulkintakehykset esiintyvät salametsästyksessä käytävässä julkisessa keskustelussa käyttämällä Lapinlahden salametsästystä tapausesimerkkinä. Tässä tutkielmassa kehykset ovat salametsästyksestä esiintyviä sosiaalisesti tunnistettuja ajattelutapoja, jotka ohjaavat ymmärrystä Lapinlahden salametsästystapauksesta. Ne kertovat, miksi Lapinlahden salametsästystapausta pidetään

ongelmallisena ja millaisia syitä, seurauksia ja toimijoita tapaukselle tunnustetaan. Näin pystyn antamaan Lapinlahden salametsästystapaukselle sosiaalinen kontekstin, jonka puitteissa ympäristökonflikti on tapahtunut.

3.4 Tutkimusetiikka

Olen tutkielmassani hyödyntänyt tekoälyä tiedonhaun tukena. Olen käyttänyt Turun yliopiston tietokannan Volterin tekoälyavustajaa tieteellisten artikkelien etsimiseen ja Keenious-tekoälysovellusta samaan tarkoitukseen. Keenious-teknoälysovellusta olen käyttänyt myös artikkelien tiivistämiseen sekä eri artikkeleissa esiintyvien käsitteiden määritelmien vertailuun. Työni leipäteksti ja työssäni esiintyvät tulkinnat ja sisällölliset valinnat ovat omiani. Otan täyden vastuun esittämieni tietojen todenperäisyydestä.

4 Salametsästyksen kehukset

Tässä luvussa esittelen aineiston perusteella löytämäni kolme kehystä, joiden avulla Lapinlahden salametsästystapausta jäsennetään. Kehykset kertovat, mikä ”Savukukosta” tekee ongelmallisen. Niiden avulla tulkitsen, millaisia syitä ja seurauksia tapaukselle tunnustetaan. Löytämäni kolme kehystä ovat: 1. Salametsästyksen legalistisen yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisen luottamuksen kriisinä, 2. Salametsästyksen maaseudun vaikenemisen kulttuurin oireena ja 3. Salametsästyksen haitallisen metsästykskulttuurin seurauksena. Aineistossani useat kehukset voivat esiintyä samassa artikkelissa useamman kerran. Näenkin kehukset toisiinsa limittyvinä ja toisiaan tukevinä jäsennyksinä. Esittelen myös kehysten 2 ja 3 sisältä havainnoimiani identiteettejä ja niihin kytkeytyviä intressejä. Lisäksi vertailen paikallis- ja maakuntalehtien sekä valtakunnallisen lehden välisiä eroja.

4.1 Salametsästyksen luottamuksen ja legalistisen yhteiskuntajärjestyksen kriisinä

Ensimmäinen tunnistamani kehys näkee Lapinlahden salametsästystapauksen yhteiskuntajärjestyksestä uhkaavana kriisinä, joka kyseenalaistaa yleisiä yhteiskunnallisia arvostuksia kuten lakia ja viranomaisten valtaa. Kehyksessä salametsästystapauksessa ongelmallisinta oli lain rikkominen ja viranomaisten vallan kyseenalaistaminen, ei niinkään itse salametsästyksen liittyvä tappaminen. Salametsästystapaukseen kytkeytyvä luottamuspula ja lain rikkominen otetaan vakavasti ja tosissaan:

”Se [Lapinlahden salametsästystapaus] herättää vakavia kysymyksiä yleisestä lainkuuliaisuudesta ja erityisesti metsästykskulttuurin tilasta.” (HS1.)

Kehyksestä ilmenee tutkimuskirjallisuudessakin kuvattu ilmiö salametsästyksen liittyvästä luottamuksen puutteesta viranomaisiin ja metsästyslainsäädännöstä päättäviin tahoihin, kuten tutkijoihin ja poliitikoihin (von Essen & Nurse 2017a; Borgström 2012). Viranomaisten ja lainsäädännön ei monien metsästäjien keskuudessa koeta vastaavan maaseudun tarvetta kannanhoidolliselle metsästykselle ja metsästysharrastuksen harjoittamiselle (von Essen ym. 2015a). Suurpetojen koetaan monissa maaseudun yhteisöissä uhkaavan vapaa-ajan harrastuksia ja elämäntapaa (von Essen ym. 2014; Sjölander-Lindqvist 2009). Luottamuksen puute viranomaisiin ja lainsäädäntöön on melko poikkeuksellista pohjoismaissa, joka tekee salametsästyksen kytkeytyvästä luottamuspulasta erityislaatuisen ilmiön (von Essen ym. 2015a). Kehyksestä ilmenevä huoli ja hämmästyneisyys salametsästysilmiöön kytkeytyvästä

luottamuspulasta on ymmärrettävää, sillä laajamittainen epäluottamus viranomaisia kohtaan on poikkeuksellista Suomessa.

Kehyksessä saatettiin tunnistaa ja hyväksyä salametsästyksen taustalla olevia laajempia syitä, mutta minkään ei nähty oikeuttavan Lapinlahden salametsästystapauksen tapahtumia.

Salametsästyksen nähtiin olevan väärin ensisijaisesti siksi, että se kyseenalaistaa metsästyksen liittyvän lainsäädännön ja yhteiskunnallisen luottamuksen viranomaisiin.

Kehyksen taustalla on ajatus siitä, että salametsästyksen juurisyihin tulisi vaikuttaa laillisin keinoin:

”Tämä ei kuitenkaan oikeuta lain ottamista omiin käsiin.” (SS1.)

”Mikään ei puolusta oikeuden ottamista omiin käsiin.” (HS2.)

”Näkemys, jonka mukaan tyytymättömyys viranomaispäätöksiin tai lakeihin oikeuttaa laittomuudet, on täysin kestävä, puhdasta omankädenoikeutta.” (K1.)

”Näin saa ajatella, mutta mikään ei puolusta oikeuden ottamista omiin käsiin, eikä esimerkiksi laulujoutsenen tappamista oman hovin vuoksi.” (HS2.)

Edellä olevista lainauksista näkyy etenkin Suomessa yleinen yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoihin liitetty legalismin normi. Legalismissa ajatellaan, että yhteiskunnallisen vaikuttamisen tulisi tapahtua institutionaalisten keinojen kautta (Nykänen ym. 2023).

Perinteisesti Suomessa on ollut maltillisia ja instituutionalisia poliittisia vaikuttamisen keinoja suosiva kulttuuri, jossa pyritään yhdenmukaisuuteen ja yksimielisyyteen (Luhtakallio & Wass 2023). Salametsästyksellä, jolla pyritään vaikuttamaan lainsäädäntöön ja metsästyksen asemaan poliittisesti rikkomalla lakia voidaan lukea kansalaistottelemattomuudeksi (von Essen & Allen 2015b). Suomalaiset ovat tyypillisesti suhtautuneet suoran protestin muotoihin, kuten kansalaistottelemattomuuteen varauksellisesti verrattuna moniin muihin Euroopan maihin. Julkisessa keskustelussa etenkin yksityisomaisuutta vahingoittavat ja väkivaltaiset protestimuodot tuomitaan. (Luhtakallio & Wass 2023.)

Legalismin normi näytti sisältävän ajatuksen myös siitä, että institutionaalisissa luottamuspesteissä toimivalta odotetaan tiettyä pidättyneisyyttä ja luottamusta instituutioihin. Erityisen huolestuttavana sanomalehdissä pidettiin sitä, että salametsästystapaukseen osallisista osa toimi myös luottamustehtävissä, kuten paikallisen riistanhoitoyhdistyksen petoyhdyshenkilöinä tai kunnanvaltuustossa:

”Erityisen ongelmallista tapauksessa on, että metsästysasioissa kapinahenki tuntuu ulottuvan pyssymiehistä aina johtaviin päättäjiin, jotka viestittävät salametsästyksen olevan pohjimmiltaan luonnonsuojelumääräysten ja EU:n syytä.” (HS1.)

”Kyse ei ollut poliisin vanhoista tutuista, vaan tavallisista miehistä, joista yksi istui kaupunginvaltuustossakin.” (HS2.)

”On huomattava, että kyse oli lukuisista törkeistä ja suunnitelmallisista rikoksista. Lisäksi kaksi tekijöistä oli Suomen riistakeskuksen petoyhdyshenkilöitä, joiden on määrä toimia viranomaisten apuna.” (SS5.)

Edellisissä lainauksissa erityistä huolta nousee esiin myös siitä, että rikoksenteelijät ovat olleet ”tavallisia suomalaisia miehiä”. Kehyksen taustalla näyttää olevan ajatus siitä, että rikoksenteelijät ovat tyypillisesti yhteiskunnasta syrjäytyneitä tai jo valmiiksi heikommassa asemassa olevia. Lapinlahden salametsästäjiksi paljastuneiden henkilöiden yhteiskunnallinen asema haastaa perinteistä käsitystä rikollisesta. Rikollisuus on jotain yhteiskunnan huono-osaisille ja syrjäytyneille kuuluvaa, mutta Lapinlahden salametsästäjät olivat tavallisia ihmisiä, jotka toimivat myös luottamustehtävissä. Lapinlahden rikoksenteelijät rikkovat tässä kehyksessä yhteiskunnallisen asemaansa kuuluvia sovinnaisuuden ja legalismin normeja. Kehyksessä pelätään, että rikoksen esille tuomat yhteiskunnallisen luottamuksen ja legalistisen yhteiskuntajärjestyksen normit asettuvat kyseenalaiseksi myös muilla yhteiskunnan osa-alueilla:

”Lapinlahdella paljastunut pitkään toiminut salametsästysrinki herättää vakavia kysymyksiä siitä, millaisia pohjavirtauksia suomalaisessa yhteiskunnassa on liikkeellä.” (HS1.)

Kehyksessä salametsästyksen ongelmallisuus määrittyy laittomuuden kautta. Tämän vuoksi kehyksessä esitetyt ratkaisut salametsästysongelmaan ovat myös lainsäädäntöön pohjaavia. Kehyksessä toivotaan, että salametsästyksen puuttuttaisiin ensisijaisesti tiukemmalla lainsäädännöllä:

”Jos näin laajassa metsästysrikoskokonaisuudessa ei käytetä asteikon yläpäättä, milloin sitten.” (SS5.)

”Rangaistukset voivat toimia pelotteena tai moraalisen ohjenuorana kaikille.” (SS5.)

”Laittomuudesta seuraava rangaistus siis antaa viestin, ettei yhteiskunta hyväksy tekoa. Se myös pistää miettimään, kannattaako rikoksen polulle lähteä.” (SS5.)

”Käräjäoikeuden langettamia rangaistusseuraamuksia arvioitaessa on tärkeä pohtia, onko tuomioilla tarpeeksi vahva yleistävä vaikutus.” (SS4.)

”Rangaistusten pelotevaikutus toimii kuitenkin huonosti, jos rangaistukset pysyvät asteikon alapäässä.” (HS3)

Kehyksen kaikissa lainauksissa korostuvat suomalaiselle poliittisille kulttuurille ominaiset legalismin ja yksimielisyyden normit. Salametsästys poliittisena vaikuttamiskeinona tuomitaan tai sitä vähintäänkin vieroksutaan. Lakeja ja rangaistuksia pidettiin yhteiskuntajärjestystä ohjaavina periaatteina ja luottamusta instituutioihin arvossa. Kehyksessä toistuu viesti siitä, että lain rikkomisen ja yhteiskunnan luottamuksen rapautuminen ovat Lapinlahden salametsästystapauksen ensisijainen ongelma, joka ulottuu myös muualle yhteiskuntaan.

4.2 Salametsästys maaseudun vaikenemisen kulttuurin oireena

Toisessa tunnistamassani kehyksessä salametsästyksen syynä nähtiin Lapinlahden kunnassa vallitseva “vaikenemisen kulttuuri”. Poliisin antamien tietojen mukaan osa kuntalaisista oli tiennyt lapinlahtelaisen metsästysporukan laittomasta metsästyksestä, mutta ei ollut kertonut tapauksesta viranomaisille (Kavander 2025). Tämän tiedon valossa median artikkeleissa korostettiin Lapinlahdella, mutta myös yleisesti maaseudulla vallitsevaa salametsästyksen liittyvää hiljaista hyväksyntää ja vaikenemisen kulttuuria. Kehyksessä vaikenemisen kulttuuri nähtiin syynä sille, että salametsästys ei paljastunut aikaisemmin:

”Poliisin mukaan suuri osa kuntalaisista on tukenut salametsästystä tai ainakin hiljaisesti hyväksynyt sen, ja joitain on ehkä pelottanut asettua metsästäjien tielle. Lapinlahdelle tuntuu juurtuneen sisilialainen laillisuus-kulttuuri.” (HS1.)

”Toisin vaikuttaa siltä, että Lapinlahdella tiedettiin laajasti miesjoukon puuhista, mutta siihen ei haluttu tai uskallettua puuttua.” (HS2.)

”Lapinlahdesta on jupakan takia piirtynyt kuva pimentolasta, jossa moni tiesi salametsästyksestä muttei uskaltanut avata suutaan. Onneksi muutama rohkea löytyi.” (K1.)

Lainauksista ilmenee myös tutkimuskirjallisuudessa esiintyvä käsitys, jonka mukaan salametsästys on useissa paikallisyhteisöissä laajalti hyväksyttyä. Salametsästyksestä kyllä tiedetään monissa paikallisyhteisöissä, mutta siihen ei puututa (Pohja-Mykrä & Kurki 2014; von Essen ym. 2015a; von Essen ym. 2017b). Vaikenemisen kulttuuri yhdistyi kehyksessä osaksi maaseudun kulttuuria myös laajemmin. Kuntalaisten puhumattomuuden ja puuttumattomuuden salametsästyksen nähtiin olevan yhteydessä myös maaseudun muihin ongelmiin, kuten maaseudun hyvinvoinnin tilaan:

”Jos valheen, salailun ja pelon kulttuurista päästään, sekä luonto että maaseudun ihmiset voivat jatkossa paremmin.” (SS1.)

Edellisessä lainauksessa esiintyvä maininta maaseudun hyvinvoinnista ei ole ihme, kun sitä peilaa maaseudusta esiintyvään käsitykseen. On yleisesti tiedossa, että väestörakenteen muutos on vaikuttanut julkisten palveluiden heikkenemiseen, jolla puolestaan on vaikutusta maaseudun asukkaiden hyvinvointiin (Jokela ym. 2024; Helle & Ikonen 2024). Vaikenemisen kulttuurin yhdistäminen laajemmin osaksi maaseudun kulttuuria loi myös käsitystä yhtenäisestä maaseutuidentiteetistä ja siihen liittyvästä kulttuurista. Kehyksessä maaseutu näyttäytyi syrjäisenä paikkana, jota sivistys ja lainsäädäntö eivät ole vielä saavuttaneet:

“Monissa paikallisyhteisöissä salametsästys on edelleen hiljaa hyväksyttyä ja vaikenemisen kulttuuri voimissaan. Lapinlahden tapahtumat ovat osoitus siitä, että metsien keskelläkään ei voi tehdä mitä tahansa.” (HS3.)

Kuva yhtenäisestä salametsästyksen ympärille muodostuneesta maaseutuidentiteetistä esiintyy myös aikaisemmassa tutkimuksessa. On totta, että usein salametsästykselle löytyy tukea paikallisyhteisöstä hyväksymisen tai hiljenemisen muodossa (Pohja-Mykrä & Kurki 2014; von Essen ym. 2017b). Myös Skogen ja Kränge (2003) esittävät, että jaettu petoviha- ja pelko sekä suurpetopolitiikan ja luonnonsuojelumääräysten vastustaminen maaseudun paikallisyhteisöissä luo yhtenäistä maaseutuidentiteettiä.

Edellisessä lainauksessa esiintyvä käsitys maaseudusta sivistyksen saavuttamattomissa olevana paikkana ei myöskään ole yllättävä, kun sitä peilaa aikaisempaan tutkimukseen. Historiallisesti vastakkainasettelua maaseudun ja kaupungin välillä on esiintynyt aina julkisessa keskustelussa (Jumppanen 2021; Uusitalo 2021). Kaupunkilaiset on nähty sivistystä ja sosiaalista vapautta korostavana väestönosana. Maalaiset puolestaan on nähty raakaa työntekoa ja perinteitä suosivana kansana. (Jumppanen 2021; Uusitalo 2021.)

Ajatukset vaikenemisen kulttuurista salametsästystapauksen juurisyynä ja yhtenäisestä vaikenemisen kulttuurin alle rakentuneesta paikallisidentiteetistä vahvistivat lähes kaikki lehdet. Poikkeuksen muodosti Lapinlahden oma paikallislehti Matti ja Liisa, joka päinvastoin korosti, etteivät paikalliset tienneet tapauksesta:

“Tällä viikolla on noussut lapinlahtelaisten vastarinta. #metoo-kampanjan tapaan sen voisi nimetä #minäkäänentiennyt-kampanjaksi. Sen äänen pitää nyt kuulua kovempuna ja kovempuna. Tämä kohu ei ihan hetkeen tule laskemaan. Syytteiden käsittely on vasta edessä. Ja siksi tarvitaan kaikkialle ihan tavallisia lapinlahtelaisia kertomaan, miten he ajattelevat. Tiesitkö sinä?” (ML1.)

Lehden toimitus on selvästi tietoinen tapauksen aiheuttamasta mediahuomiosta ja “vaikenemisen kulttuurin” -käsitteestä, joka on kirjoittajan kolumnin perusteella lisännyt ennakkoluuloja lapinlahtelaisia kohtaan. Tämän vuoksi tulkitseen tekstin sävyn melko ironisena. Kirjoittaja korostaa, että yleinen käsitys tapauksesta ei pidä paikkaansa. Sen sijaan syynä virheelliselle käsitykselle on yhteiskunnassa esiintyä vastakkainasettelu. Vaikka Matti ja Liisa sivuuttaa keskustelun salametsästystapauksesta ironian keinoin, syntyy myös Matissa ja Liisassa ajatus yhtenäisestä Lapinlahden paikallisyhteisöstä. Vaikenemisen kulttuurin sijaan ajatus yhtenäisestä Lapinlahden yhteisöstä syntyy ajatukselle tietämättömydestä ja negatiivisen julkisuuden luomasta uhasta. Tämä ikään kuin etäännyttää lapinlahtelaiset tapahtuneesta ja vapauttaa heidät tapauksen vastuusta. Lapinlahtelaiset näyttäytyvät tapauksen viattomina uhreina, jotka ovat joutuneet yhdessä median ajojahdin armoille:

“Negatiivista julkisuutta on vauhdittanut toisaalta tämä aika, jolloin kaikkea kärjistetään, ja toisaalta pieni epätarkkuus poliisin tiedottamisessa. Ihmisillä ympäri Suomea näyttää olevan hyvinkin vahvoja käsityksiä siitä, millainen paikka Lapinlahti on ja millaisia ihmiset täällä ovat.” (ML1.)

Ajatus yhtenäisestä Lapinlahdesta maaseudun yhteisönä ja jaettuna paikallisidentiteetistä esiintyi siis jokaisessa lehdessä, vaikka Matissa ja Liisassa yhtenäisen yhteisön ajatus ei pohjannutkaan vaikenemisen kulttuurille. Kaikissa lehdissä on kuitenkin nähtävissä selkeä ajatus Lapinlahtelaisen maaseutuidentiteetistä, joka pohjaa ajatukselle meistä ja heistä. Maaseudun kuntalaiset ovat heitä, jotka ovat omalla puhumattomuudellaan mahdollistaneet rikosten tapahtumisen, ja tapauksen sivustakatsojat meitä, jotka tuomitsevat tapauksen. Erojakin lehtien väliltä kuitenkin löytyi. Joissain tapauksissa Savon Sanomat vältti yleistämästä vaikenemisen kulttuuria koko maaseudun väestöön ja Lapinlahden kuntaan:

“Teot eivät ole varmasti kuntalaisten keskuudessa yleisesti hyväksytyjä.” (SS5.)

Ajatus jonkinlaisesta yhtenäisestä paikallisidentiteetistä kuitenkin tunnistettiin kaikissa lehdissä. Paikallisyhteisön identiteetin yhtenäinen rakentuminen ja sen ympärille kerääntyvä vastustus on tunnistettu piirteeksi, joka yhdistää monia ympäristökonflikteja (Oksanen 2003). Salametsästyksen kohdalla yhteisen uhan eli suurpetojen lisääntymisen tunnistaminen ja luonnonsuojelupolitiikan vastustus luo yhtenäistä paikallisidentiteettiä (Skogen & Krange 2003). Kehys luo kuvaa suurten muutosten keskellä olevasta maaseudusta ja sen paikallisyhteisöistä, joiden kulttuuri ja toimintatavat poikkeavat muusta yhteiskunnasta.

4.3 Salametsästys haitallisen metsästyskulttuurin seurauksena

Kolmas löytämäni kehys näkee haitallisen metsästyskulttuurin salametsästyksen juurisyynä. Tässä kehyksessä korostettiin, että rikoksen syyt ovat haitallisessa metsästyskulttuurissa. Vastuu salametsästystapauksesta nähtiin olevan entistäkin paremmalla metsästyskulttuurilla, joka tuomitsisi laittomuudet ja lainsäädännöllä, joka huomioisi metsästäjien näkökulmat paremmin:

”Polisiille epäillyt ilmaisivat tyytymättömyytensä Suomen petopoliitiikkaan ja kannanhoidollisen metsästyksen vaikeuksiin. On aivan perusteltua ajatella, että alan lainsäädännössä ja myös lakien oikeudellisessa tulkinnassa on korjattavaa.” (SS1.)

”Myös metsästäjien oma sosiaalinen kontrolli on tärkeää. Metsästyseurojen toiminnassa, esimerkiksi nuorten metsästäjien koulutuksessa tulisi keskeisenä olla viesti, ettei laittomuuksia hyväksytä.” (SS5.)

Kehyksessä luotiin kuvaa terveestä metsästysaatteesta- ja kulttuurista, jonka vastakohta on Lapinlahden salametsästäjien toiminta. Erontekoa metsästyksen ja salametsästyksen välille luotiin luonnehtimalla metsästyksen toimintatapoja eri tavoin. Salametsästys nähtiin epämääräisenä tappamisena, kun taas metsästys lähtökohtaisesti eettisenä harrastuksena. Ajatukseen hyvästä metsästyskulttuurista lukeutui selkeästi myös käsitys metsästyksestä luonnon kunnioittamisena ja tapana olla yhteydessä luontoon:

”Varsinaisen metsästyksen sijaan kysymys on silloin ollut summittaisesta tappamisesta, ehkä myös halusta osoittaa mieltään luonnonsuojelumääräyksiä vastaan.” (HS1).

”Se [salametsästys] kertoo tappamisen ilosta eikä metsästyksen etiikkaan kuuluvasta luonnon kunnioittamisesta” (HS2.)

”Tapaus pakottaa metsästäjäpiirit pohtimaan vakavasti mainettaan, toimintakulttuuriaan, arvojaan ja luontosuhdettaan. Terveeseen metsästysaatteeseen kuuluu elämän ja eläinten kunnioitus.” (SS1.)

”Salametsästys vaarantaa myös lainkuuliaisten eräharrastajien maineen.” (KI.)

Ajatus metsästyksestä eettisenä tapana olla yhteydessä luontoon on yleinen etenkin metsästäjien itsensä keskuudessa (von Essen ym. 2015; Kaltenborn ym. 2013). Puhetavan avulla oikeutetaan metsästyksen asemaa yhteiskunnassa, jossa eläinten oikeuksia ja luonnonsuojeluarvoja korostavat näkökulmat haastavat metsästyksen perinteistä asemaa (von Essen ym. 2015). Pelkästään metsästäjien puhetapa itsestään luonnon vartijoina ei kuitenkaan riitä metsästyksen aseman vahvistamiseksi. Peterson (2004) esittää, että metsästyksen

oikeuttaminen tarvitsee tuekseen myös laajemman yleisön hyväksyntää esimerkiksi kannanhoidollisen metsästyksen tarpeellisuudesta. Sanomalehdissä esiintyikin puhetapa, jossa korostettiin, että suurin osa suomalaisista arvostaa metsästystä, vaikka salametsästys tuomitaankin:

”Olen kuitenkin varma, että suurin osa ihmisistä ymmärtää salametsästyksen ja rauhoitettujen eläinten tappamisen rikoksena.” (SS5.)

”Suurin osa suomalaisista kannattaa laillista metsästystä ja arvostaa suomalaiseen kansallisperintöön kuuluvaa metsästyskoiraharrastusta. Tutkinta-aineiston mukaan epäiltyjen porukka ei jakanut näitä arvoja suomalaisen enemmistön kanssa. Oma saalis tai porukan saunailta hauskan luvattoman susijahdin jälkeen oli tärkeämpi kuin hyvä metsästyskulttuuri.” (SS2.)

”Mainehaitta jää kunniallisena pidetyn ja yhteiskunnalle tarpeellisen metsästysharrastuksen ylle pitkäksi aikaa.” (SS1)

Kehyksessä metsästys nähtiin tärkeänä osana suomalaista yhteiskuntaa ja kansanperinnettä, jonka mainetta Lapinlahden salametsästäjien toiminta nyt uhkaa. Sanomalehdissä esiintyvä perinteisen metsästyskulttuurin arvostus ei ole yllättävä, kun sitä peilaa metsästysharrastuksen yleisyyteen Suomessa. Metsästyskortin suorittaneita on Suomessa 300 000 (Suomen riistakeskus 2025 n.d.a). On myös totta, että metsästyksellä on Suomessa muiden pohjoismaiden tapaan ollut poikkeuksellinen asema. Perinteisesti metsästys on pohjoismaissa nähty jokaisen kansalaisvelvollisuutena, ja sillä on ollut tärkeä rooli maaseudun elinkeinojen turvaamisessa. Tämän lisäksi metsästyksen asemaa pohjoismaissa ovat vahvistaneet siihen liitetyt kansantarinat ja rituaalit. (von Essen ym. 2015a.) Lapinlahden salametsästäjät rikkoivat perinteistä kuvaa metsästäjistä ja heidät nähtiin poikkeuksena terveelle ja perinteiselle metsästykselle.

Salametsästäjien ja metsästäjien erojen luonnehdintaan kuului myös ajatus siitä, että metsästyksen taustalla voi olla perusteltuja pelkoja esimerkiksi suurpetoja kohtaan. Salametsästäjien toiminnasta erityisen hälyttävää teki se, että kohteena olivat suurpetojen lisäksi myös muut eläimet, kuten joutsenet. Suurpetojen tappaminen voi ehkä joissain olosuhteissa olla oikeutettua, mutta muiden eläinten tappaminen ei. Tämä tuli ilmi kehyksessä suurpetoihin kohdistuvien pelkojen oikeuttamisessa ja hyväksynnässä, mutta myös kielessä, jota käytettiin muiden kuin suurpetojen tappamisesta. Lähtökohtaisesti suurpetojen tappaminen oli ampumista, mutta muiden eläinten tappaminen oli *räiskintää* tai *posauttamista*. Yhteenvedon voidaan todeta, että salametsästäjät nähtiin tavallisista

metsästäjistä poikkeavina yksilöinä, joiden metsästyksen taustalla oli halu aiheuttaa kärsimystä sekä suoranainen viha luontoa kohtaan:

”Tavallisilla metsästäjillä on oikea huoli siitä, joutuuko oma koira suden saaliiksi hirvijahdissa. Tämä huoli ei juurikaan noussut esille salametsästäjien viesteissä.” (SS2)

”Tapauksessa on monta häkellyttävää piirrettä. Susien, ilvesten ja ahman ohella salametsästäjät ampuivat jopa joutsenia. Yhdessä tapauksessa kansallislintuja posautettiin autoajelulla peräti seitsemän.” (K1.)

”Syyttäjän mukaan Ylä-Savon metsissä ammuttiin laittomasti susia, ilveksiä ja ainakin yksi ahma. Myös rauhoitettuja lintuja räiskittiin hengiltä.” (SS3.)

”Tällaista toimintaa on melko vaikeaa perustella sillä, että sudet aiheuttavat kyläläisissä pelkoa. Todellisuudessa eläimiä on tapettu tappamisen ilosta. On aiheutettu tieteen tahtoen turhaa kärsimystä.” (SS1.)

Kehyksen avulla syntyi kaksi toisistaan poikkeavaa identiteettiä, joista toinen pohjautui lakia noudattavalle metsästämiselle ja toinen salametsästämiselle. Laillista metsästystä harrastavia kuvattiin tavallisina suomalaisina miehinä, jotka kunnioittavat luontoa ja eläimiä. Heidän intressinään oli kansaperinteen ja terveen luontosuhteen vaaliminen. Lapinlahden salametsästäjät puolestaan olivat summittaista tappamista harjoittavia poikkeusyksilöitä, joiden intressinä oli hauskanpito ja tappajan identiteetti:

”Tekstiviesteissä ja Whatsapp -viesteissä salametsästyksen syiksi nousivat metsästyssaaliin himo, halu ja paine kuulua porukkaan sekä tietty identiteetti suden tappajana tai kovan suurpetokoiran omistajina.” (SS2.)

”Lapinlahden metsästyksirikolliset tahrasivat teoillaan myös lainkuuliaisten suomalaismetsästäjien mainetta, niidenkin, jotka ovat myös antaumuksellisia luonnonsuojelijoita.” (K1.)

”Nyt saatu mainehaitta on iso sekä paikkakunnalle että metsästysharrastukselle, siitäkin huolimatta, että suurin osa Suomen 300 000 metsästäjästä ei voisi kuvitellakaan toimivansa kuten Lapinlahden miesjoukko – josta osa alkoi vielä käräjäoikeudessa perua esitutkinnan aikaisia puheitaan.” (HS2.)

”Nyt jopa pari petoyhdyshenkilöä oli mukana tekemässä rikoksia. Suurin osa laillista metsästystä harrastavista ei hyväksy salametsästyä.” (SS5.)

Sanomalehdistä löytyneet identiteetit peilaavat tutkimuskirjallisuudesta löytyviä metsästäjien kuvauksia itsestään. Metsästäjät näkevät usein itsensä luonnonvartijoina, jotka luovat tasapainoa luonnon ja ihmisten välille. Lisäksi he kokevat oman asiantuntijuutensa tärkeänä osana suurpetojen hallintaa. Myös ajatus metsästyksestä osana luonnonsuojelua on yleinen metsästäjien keskuudessa. (Kaltenborn ym. 2013.) Puhetavat linkittyvät metsästyksen

oikeuttamiseen yhteiskunnassa, jossa luonnonsuojelu on osa valtavirtaa (von Essen ym. 2015a). Kehyksessä erityisen kiinnostavaa on, että samankaltaisia puhetapoja metsästyksestä ja metsästäjistä esiintyy sanomalehtien perusteella myös laajemman yleisön keskuudessa.

Salametsästyksen nähtiin siis terveestä metsästyksestä poikkeavana. Tästä huolimatta kehyksessä korostettiin, että myös metsästyksessä olisi puututtava hanakammin yhteisössä vallitseviin haitallisiin metsästyksellisiin. Maakuntalehdet korostivat, että salametsästyksen johtuu luottamuspulasta viranomaisiin, jolle on tehtävä jotain:

“Iso rooli asenteiden muutostyössä on etujärjestö Metsästäjäliitolla. Se painottaa, ettei hyväksy laittomuuksia. Liiton maanantaina julkaisema selvitys kuitenkin osoittaa, että sen jäsenten luotto valtioon ja muihin viranomaisiin on hämmentävän heikko. Jossain mättää ja pahasti.” (K1.)

Helsingin Sanomissa saatettiin taas vähätellä suurpetoihin kohdistuvia pelkoja tyytymättömyyden ja luottamuspuolan taustalla:

“Konfliktit tuntuvat tosin olevan lähinnä ihmisten mielissä, sillä Lapinlahdella ei ole juuri tapahtunut petovahinkoja.” (HS1.)

Pienistä painotuseroista huolimatta kehys oli kuitenkin selkeästi tunnistettavissa kaikissa lehdissä. Kehys näki tapauksen syynä salametsästäjät, joiden etiikka poikkesi muista metsästyksen harrastajista. Jaottelu hyviin, perinteistä metsästyksellisiä ja luontosuhdetta vaaliviin metsästäjiin sekä laittontaa tappamista harrastaviin metsästäjiin korosti metsästyksellisen tärkeyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Sen avulla lehdet pystyivät tuomitsemaan salametsästyksen ilman, että metsästyksen asema harrastuksena ja kansanperinteenä asettui kyseenalaiseksi. Petersonin (2004) mukaan metsästyksen säilyminen kansanperinteenä ja harrastuksena vaatii paitsi metsästäjiltä itseltään uudenlaisia puhetapoja ja metsästyksen etiikan pohtimista, myös laajemmalta yleisöltä tämän etiikan hyväksyntää. Näen haitallisen metsästyksellisen kehysten jatkumona tälle tulkinnalle, jossa suuremman yleisön yleinen hyväksyntä vahvistaa metsästyksen ja metsästäjien asemaa.

5 Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa tarkastelin, millaisten kehysten avulla sanomalehtien kantaaottavat tekstit hahmottivat ja jäsensivät Lapinlahden salametsästystapausta. Lisäksi tutkin, millaisia identiteettejä ja intressejä sanomalehtien kehyksissä tunnistettiin tapaukseen liittyen. Vertailin myös valitsemieni sanomalehtien Helsingin Sanomien, Savon Sanomien, Matin ja Liisan sekä Kalevan välisiä eroja. Muodostin aineiston perusteella kolme kehystä, jotka ovat: 1. Salametsästäys legalistisen yhteiskuntajärjestyksen ja yhteiskunnallisen luottamuksen kriisinä, 2. Salametsästäys maaseudun vaikenemisen kulttuurin oireena ja 3. Salametsästäys haitallisen metsästykskulttuurin seurauksena. Ensimmäisessä kehyksessä salametsästystapausten ensisijaisena ongelmana nähtiin yhteiskunnallisen luottamuksen hapertuminen ja lainsäädännön kyseenalaistaminen. Toisessa kehyksessä tapauksen mahdollistajana nähtiin maaseudun paikallisyhteisöissä vallitseva vaikenemisen kulttuuri. Kolmannessa kehyksessä salametsästystapausten juurisyynä oli haitallinen metsästykskulttuuri.

Yhteistä kaikille kehyksille oli Lapinlahden salametsästystapausten tuomitseminen ja laajempien yhteiskunnallisten rakenteiden tunnistaminen. ”Savukukkoa” ei tulkittu yksittäisenä rikostapauksena, vaan se nähtiin symbolisena protestina, joka kertoo laajemmin suomalaisen yhteiskunnan, maaseudun ja metsästysharrastuksen tilasta. Kehyksissä metsästäys nähtiin osana luonnonsuojelua tai osana maaseudun perinteisiä elämäntapoja. Sen avulla oikeutettiin metsästyksen yhteiskunnallista asemaa. Tämä korosti käsitystä, jossa salametsästyksen juurisyinä ovat sekä luonnonsuojeluarvojen ja lainsäädännön vastakkaisuus että petoihin liittyvät pelot. Näitä juurisyitä normalisoitiin ja ymmärrettiin sanomalehtien kehyksissä. Salametsästäys pystyttiin kuitenkin tuomitsemaan erottamalla salametsästäys metsästyksestä ja suhtautumalla lain rikkomiseen moraalisesti ehdottoman vääränä.

Kehyksistä löytämäni identiteetit ja niihin liittyvät intressit vahvistivat tätä päätelmää. Haitalliseen metsästykskulttuurin kehykseen kytkeytyivät laittoman salametsästäjän ja lakia noudattavan metsästäjän identiteetit. Laittoman salametsästäjän intressinä oli tappaminen, kun taas lakia noudattavan metsästäjän intressinä oli perinteisen metsästysharrastuksen ja luontosuhteen vaaliminen. Tämä eronteko salametsästäjien ja lakia noudattavien metsästäjien välillä suojasi metsästyksen yhteiskunnallista asemaa ja mahdollisti salametsästyksen tuomitsemisen. Toinen lehdistä löytyvä identiteetti oli maaseudun yhteisö. Lehdissä syntyi kuva yhtenäisen maaseudun paikallisyhteisön ympärille muodostuneesta identiteetistä, joka oli joko mahdollistanut salametsästystoiminnan tai joutunut sen uhriksi. Vaikenemisen

kulttuurille perustuva maaseutuidentiteetin intressinä oli salametsästyksen suojeleminen. Uhrin asemalle perustuvassa maaseutuidentiteetissä keskiössä oli yhteisön maineen palauttaminen, joka ohitti keskustelun salametsästyksestä kokonaan. Yhteenvedon kehyksissä esiintyvät identiteetit ja intressit määrittivät etukäteen salametsästyskonfliktin vastakkainasetteluja ja toimija-asetelmia. Keskustelussa huomio kiinnittyi siihen ketkä luontoa käyttävät. Tämä vei tilaa luonnonsuojeluarvojen ja metsästyksen välisten rakenteellisten ristiriitojen tarkastelulta.

Sekä kehykset että niihin liittyvät identiteetit ja intressit suojasivat ja oikeuttivat metsästyksen yhteiskunnallista asemaa. Niiden valossa Lapinlahden salametsästystapaus näyttäytyy poikkeuksellisen kriisinä, joka on tuomittava. Tuomitseminen tapahtuu kuitenkin niin, etteivät metsästyksen kietoutuvat kulttuuriset arvot ja käsitykset maaseudusta asetu kyseenalaisiksi. Lehdet käyttivät metsästäjien puheissa havaittua modernia metsästyksen etiikkaa, jossa metsästys oikeutetaan puhumalla metsästyksestä tapana olla yhteydessä luontoon tai osana luonnonsuojelua (von Essen ym. 2015a; Kaltenborn ym. 2013). Tämä vahvistaa (Peterson 2004) havaintoa siitä, että onnistunut metsästysetiikka vaatii myös laajemman yleisön hyväksyntää ja kannatusta. Lisäksi se voimistaa Peltolan, Ratamäen ja Pellikan (2013) havaintoa siitä, että julkinen puhe luo painetta salametsästyksen ymmärrykselle. Suomalaisen poliittisen kulttuurin normit, kuten legalismi ja yhdenmukaisuus päätöksenteossa (Luhtakallio & Wass 2023) loivat eron salametsästäjien ja metsästäjien välillä. Tätä kautta mahdollistui myös tapauksen laajamittaisen tuomitsemisen.

Myös lehtien väliset erot voidaan kytkeä osaksi laajempia yhteiskunnallisia ilmiöitä. Lehtien välisessä vertailussa maaseudun ja kaupungin väliset jakolinjat korostuivat. Helsingin Sanomat, jonka pääasiallinen levikki on pääkaupunkiseudulla, suhtautui kaikista kriittisimmin salametsästystapaukseen ja vähätteli petoihin liittyviä pelkoja. Tämä on linjassa aikaisemman tutkimuksen kanssa. Sponberg ja Mathiesen (2023) esittävät, että pienemmät lehdet korostavat suurpetoihin liittyviä pelkoja valtakunnallisia lehtiä enemmän. Yllättävintä lehtien vertailussa oli, että ajatus metsästysharrastuksen tärkeydestä suomalaisena kansanperinteenä esiintyi kaikissa lehdissä. Tulos yllätti, sillä tyypillisesti luonnonsuojeluarvojen kannatus on ollut vahvempaa kaupunkialueilla, ja metsästys on ollut perinteisesti maaseudun harrastus (von Essen ym. 2015). Toisaalta yhä useampi metsästyksen harrastaja asuu pääsääntöisesti kaupungissa (von Essen & Allen 2020).

Kuva yhtenäisestä maaseudusta oli vahvin Helsingin Sanomissa. Maakuntalehdistä Savon Sanomat toi esille, että kaikki paikallisyhteisöstä eivät välttämättä hyväksyneet tapausta.

Tästä huolimatta ajatus yhtenäisestä maaseudusta tuli esiin myös maakuntalehdissä. Uusitalo (2021) tuo tutkimuksessaan esille, kuinka myös kaupunki- ja maakuntalehdet ovat myös historiallisesti luoneet kuvaa yhtenäisestä maaseudun kansasta. Paikallislehti Matti ja Liisa taas ohitti keskustelun salametsästyksestä, joka voi kertoa siitä, että salametsästys on monissa paikallisyhteisöissä edelleen arka asia. Tämä näkyy esimerkiksi salametsästyksen liittyvänä vaikenemisena (Pohja-Mykrä & Kurki 2014; von Essen ym. 2017b).

Tutkielmassani metsästyksestä esiintyvissä julkisessa keskustelussa metsästys näyttäytyi arvostettuna kansanperinteenä ja osana luonnonsuojelua. On syytä pohtia, miten nämä käsitykset mahdollisesti ylläpitävät metsästyksen liittyvien instituutioiden valtaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Tutkielmassani suomalaisen metsästysjärjestelmän rakenne, jossa esimerkiksi paikallisilla riistanhoitoyhdistyksillä on valtaa riistaeläinkantojen arvioinnissa, jäi huomiotta. Viimeaikainen keskustelu metsästyslain uudistuksesta, jossa esimerkiksi saukot päätyivät monien vastakkaisista näkemyksistä huolimatta metsästettävien lajien listalle (Hallikainen 2025) korostaa tarvetta valtasuhteiden tutkimiselle. Lisäksi se alleviivaa eläinasenteita ja niihin liittyvien hierarkioiden tutkimista. Aikaisempi tutkimus osoittaa, että eläimiin liittyvät asenteet ovat vaikuttaneet esimerkiksi metsästyslainsäädäntöön (Mykrä 2017). Myös omassa tutkimuksessani muiden kuin petoeläinten metsästys tuomittiin vahvemmin. Tutkielmassani kehysten esiintyvyyksien vertailu olisi myös tarkentanut vallan analyysiä. Tätä kautta on pystytty arvioimaan kehysten välisiä hierarkioita, ja niiden ilmenemistä yhteiskunnassa laajemmin. Lisäksi tutkimuksessani huomiotta jäivät sanomalehtien toimitusten intressit. Niitä analysoimalla voisi saada tietoa esimerkiksi siitä, miten eri sanomalehtien kohdeyleisöt vaikuttavat sanomalehdissä esiintyviin kehyksiin.

Tutkielma osoittaa, että salametsästys ei ole muusta yhteiskunnasta irrallaan oleva ilmiö, vaan liittyy osaksi kulttuurisia ja historiallisia kehityskulkuja. Metsästyksen muuttuminen valtakulttuurista alakulttuuriksi ja siihen liittyvä metsästyksen etiikan muutos (von Essen ym. 2015) näkyi kehyksissä. Kehykset kertovat erilaisten yhteiskunnallisten arvojen ristiriitaisuuksien, kuten luonnonsuojelun ja elämäntapojen, tasapainottelemisesta. Sanomalehdet tunnistavat salametsästyksen taustalla olevia rakenteellisia ilmiöitä, mutta ohittavat laajemman keskustelun luonnonsuojeluarvojen ja kulttuuristen toimintatapojen ristiriitaisuuksista. Niiden tarkastelu on kuitenkin avainasemassa ympäristökonfliktien ratkaisemisessa (Malila 2022; Peltola & Ratamäki 2021). Lapinlahden salametsästystapaus pakottaa uudelleenarvioimaan metsästyksen asemaa ja siihen liittyviä arvoristiriitoja uudelleen.

Lähteet

- Borgström, S. (2012). Legitimacy Issues in Finnish Wolf Conservation. *Journal of Environmental Law*, 24(3), 451–476. <https://doi.org/10.1093/jel/eqs015>.
- EUR-LEX. (n.d.). Euroopan unionin direktiivit. Haettu: 17.12.2025. <https://eur-lex.europa.eu/FI/legal-content/summary/european-union-directives.html>.
- Gitlin, Todd. (1980). *The whole world is watching : mass media in the making & unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1986). *Frame analysis: an essay on the organization of experience*. Northeastern University Press.
- Greenspan, E., Larue, M. A., & Nielsen, C. K. (2021). Attitudes of social media users toward mountain lions in North America. *Wildlife Society Bulletin*, 45(1), 121–129.
- Hallikainen, I. (8.12.2025). IS:n tiedot: Hallitus suunnittelee kohupäätöstä – yksi laji tipahti pois ”virheenä”. *Iltta-Sanomat*. [online]. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000011678183.html>. (Luettu: 15.12.2025)
- Ham, S., & Woolcock, G. (2022). “Who do they think they are?”: social identity & conflict in small rural community. *Rural Society*, 31(1), 33–48. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/10371656.2022.2061723>.
- Helle, V., & Ikonen, H.-M. (2024). Pienituloiseen työhön liittyvät arkielämän huolet ja osallisuus 2000-luvun maaseudulla. *Maaseutututkimus*, 32(2), 45–67. <https://doi.org/10.51807/maaseutututkimus.148206>.
- Inglehart, R. (1990). *Culture Shift in Advanced Industrial Society*. Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9780691186740>.
- Jacobson, S. K., Langin, C., Carlton, J. S., & Kaid, L. L. (2012). Content Analysis of Newspaper Coverage of the Florida Panther. *Conservation Biology*, 26(1), 171–179. <https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2011.01750.x>
- Jokela, M., Laakasuo, M., Parikka, S., Rotkirch, A., & Hämäläinen, H. (2024). Psychological and social wellbeing associated with regional population change in Finland. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 34(4), Article e2851. <https://doi.org/10.1002/casp.2851>.
- Julkisen sanan neuvosto. (8.10.2025). *Journalistin ohjeet*. Haettu 8.10.2025 osoitteesta <https://jsn.fi/journalistin-ohjeet/>.

- Jumppanen, A. (2021). Maaseutu on kaupungin äiti: Maaseudun ja kaupungin vastakkainasettelu Maaseudun Tulevaisuuden sivuilla 1916–1918. *Maaseutututkimus*, 29. <https://doi.org/10.51807/maaseutututkimus.112888>.
- Kaltenborn, B. P., Andersen, O., & Linnell, J. D. C. (2013). Predators, stewards, or sportsmen – how do Norwegian hunters perceive their role in carnivore management? *International Journal of Biodiversity Science, Ecosystem Services & Management*, 9(3), 239–248. <https://doi.org/10.1080/21513732.2013.818060>.
- Kamboh, S., & Yousaf, M. (2020). Human development and advocacy journalism: Analysis of low editorial coverage in Pakistan. *Development Policy Review*, 38(5), 646–663.
- Karvonen, E. (2000). Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Media & viestintä*, 23(2), 78–84. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>.
- Kavander, A. (5.3.2024). Suomessa paljastui historian laajin salametsästysvyyhti – tämä kaikki tapauksesta tiedetään. *Yle*. [online]. <https://yle.fi/a/74-20077765> (Luettu: 12.12.2025)
- Koikkalainen, P., Nykänen, T., & Luoma-aho, M. (2023). Demokratian raja-alueella. Teoksessa Nykänen, T., Kukko, J-E., & Koikkalainen, P. (toim.), *Tottelematon kansa: poliittisen vastarinnan muuttuvat muodot*. Tampere: Vastapaino. 7–38.
- Kortelainen, J. (2013). Maaseutu kaupungissa – kaupunki maaseudulla. Teoksessa Björn, I., Jokinen, P., Kotilainen, J., Schuurman, N., & Sireni, M. (toim.). *Korpisosiologia*, 123–130.
- Luhtakallio, E., & Wass, H. (2023). Kansalaistottelemattomuus ja kansalaistoiminnan rajat kansalaisten ja päättäjien asenteissa. Teoksessa Nykänen, T., Kukko, J-E., & Koikkalainen, P. (toim.). *Tottelematon kansa: poliittisen vastarinnan muuttuvat muodot*. Tampere: Vastapaino. 141–172.
- Malila, V. (2022). Ongelmaeläimyyden monet ja muuttuvat määrittelyt: Kehysanalyysi sanomalehtien supikoikirjoituksista. *Alue Ja Ympäristö*, 51(1). <https://doi.org/10.30663/ay.113893>.
- Metsästyslaki 615/1993. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1993/615>.
- Mykrä, S. (2017). *Eläinluokittelujen, lajisuojelun ja sidosryhmien historia määrää haitallisten eläinten nykyistä ja tulevaa kannanhoitoa ja suojelua*. Turun yliopisto.
- Nykänen, T., Kotiranta, S., Kukko, J-E., & Seppälä, T. (2023). Suomen Elokapina 2020-luvun kansalaistottelemattomuutena – liike, oikeutus ja merkitys. Teoksessa Nykänen, T.,

- Kukko, J-E., & Koikkalainen, P. (toim.). *Tottelematon kansa: poliittisen vastarinnan muuttuvat muodot*. Tampere: Vastapaino. 285–326.
- Oksanen, A. (2003). *Paikallisuuden ja kansainvälisyyden kohtaaminen luonnonsuojelussa : tapaustutkimuksena Natura 2000 -ympäristökonflikti Lounais-Suomessa*. Turun yliopisto.
- Peltola, T. (2015). Kainuun susiteatteri esittää: Susipolitiikan tietoperusta ja lukumääräpelin umpikuja. Teoksessa Hiedanpää, Juha & Outi Ratamäki (toim.). *Suden kanssa*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 175–196.
- Peltola, T., Ratamäki, O., & Pellikka, J. (2013). Salametsästys ja oikeuttamisen yhteisölliset strategiat. Teoksessa Björn, I., Jokinen, P., Kotilainen, J., Schuurman, N., & Sireni, M. (toim.). *Korpisosiologia*, 208–223.
- Peterson, M. N. (2004). "An approach for demonstrating the social legitimacy of hunting," *Wildlife Society Bulletin* 32(2), 310-321, [https://doi.org/10.2193/0091-7648\(2004\)32\[310:AAFDTS\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.2193/0091-7648(2004)32[310:AAFDTS]2.0.CO;2).
- Pohja-Mykrä, M., & Kurki, S. (2014). Strong community support for illegal killing challenges wolf management. *Eur J Wildl Res*, 60, 759–770. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1007/s10344-014-0845-9>.
- Purhonen, S., Leguina, A., & Heikkilä, R. (2021). The space of media usage in Finland, 2007 and 2018: The impact of online activities on its structure and its association with sociopolitical divisions. *Nordicom Review*, 42(3), 111–128. <https://doi.org/10.2478/nor-2021-0029>
- Ratamäki, O. & Peltola, T. (2021) Illegal Killing of Large Carnivores in Finland: A Frame Analysis. Teoksessa Lyndstedt, L. (toim.) *Animal Law and Animal Rights. Scandinavian Studies in Law* 67, 255–272. Stockholm Institute for Scandinavian Law, Tukholma.
- Rikoslaki 39/1889. <https://www.finlex.fi/eli?uri=http://data.finlex.fi/eli/sd/1889/39-001/ajantasa/2025-08-01/fin>.
- Rytkönen, M., Niiranen, A., & Karhunen, J. (29.4.2025). Metsästä löytyi puihin sidottuja kuolleita sikoja. *Yle*. [online]. <https://yle.fi/a/74-20157687> (Luettu: 19.9.2025)
- Salokangas, K., & Nykänen, K. (28.4.2025). Suomen laajimmassa salametsästysvyyhdyissä tuomiot 26 miehelle – ampuivat rauhoitettuja eläimiä sudesta laulujoutseniin. *Yle*. [online]. <https://yle.fi/a/74-20156208> (Luettu: 19.9.2025)
- Seppänen, J., & Väliverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Vastapaino.

- Shoemaker, P. J., & Reese, S. D. (2014). *Mediating the message in the 21st century : a media sociology perspective* (3. painos). Routledge.
- Sjölander-Lindqvist, A. (2009). Social-natural landscape reorganised: Swedish forest-edge farmers and wolf recovery. *Conservation and Society*, 7(2), 130–140.
- Sponberg, V. B., & Mathiesen, K. E. (2023). Media’s portrayal of large predators in Norway from the protection by law in the 1970’s till today: an insight into local and national newspapers. *GeoJournal*, 88(3), 2705–2720. <https://doi.org/10.1007/s10708-022-10763-9>.
- Suomen riistakeskus. (n.d.a). Metsästys. <https://riista.fi/suomessa-metsastavien-maara-sailyilyli-300-000ssa/> Haettu 3.12.2025.
- Suomen Riistakeskus. (n.d.b). Riistanhoitoyhdistykset. <https://riista.fi/riistahallinto/riistanhoitoyhdistykset/> Haettu 3.12.2025.
- Suomen riistakeskus. (n.d.c). Rhy:n tehtävät. <https://riista.fi/riistahallinto/riistanhoitoyhdistykset/rhyn-tehtavat/> Haettu 3.12.2025.
- Suomen riistakeskus. (n.d.d). Suurpetoseuranta. <https://riista.fi/riistatalous/riistakantojen-seuranta/suurpetoseuranta/> Haettu: 6.12.2025.
- Suurpedot. (n.d.a). Lainsäädäntö ja määräykset. Haettu: 17.12.2025. <https://www.suurpedot.fi/suojelu-ja-metsastys/lainsaadanto.html>.
- Suurpedot. (n.d.b). EU ja suurpetojen suojelu. Haettu 17.12.2025. <https://www.suurpedot.fi/suojelu-ja-metsastys/lainsaadanto/eu-ja-suurpetojen-suojelu.html>.
- Suurpedot. (n.d.c). Metsästyslaki ja asetukset. Haettu: 19.12. 2025. <https://www.suurpedot.fi/suojelu-ja-metsastys/lainsaadanto/metsastyslaki-ja-asetus.html>
- Tilastokeskus (n.d.) Kaupunki-maaseutu. Haettu 5.12.2025 osoitteesta https://stat.fi/meta/kas/kaupunki_maaseu.html.
- Uotila, T. (2021). ”Kohta ne asustaa rappusilla”: Luonnonvaraisiin lintuihin Suomessa liittyvät yhteiskunnalliset konfliktit *Yleisradion uutisissa vuosina 2010–2020*. Turun yliopisto.

- Uusitalo, E. (2021). Mikkelin markkinat maalaisten ja kaupunkilaisten kohtaamispaikkana paikallislehtien kuvaamana 1800-luvun jälkipuoliskolla. *Maaseutututkimus*, 29. <https://doi.org/10.51807/maaseutututkimus.112889>.
- Valkonen, J. & Saaristo, K. (2016). Ympäristökonfliktit. Teoksessa Valkonen, J. (toim.). *Ympäristösosiologia*, 101–114.
- von Essen, E., & Allen, M. (2020). ‘Not the Wolf Itself’: Distinguishing Hunters’ Criticisms of Wolves from Procedures for Making Wolf Management Decisions. *Ethics, Policy & Environment*, 23(1), 97–113. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/21550085.2020.1746009>.
- von Essen, E., & Allen, M. P. (2015b). *Criminal Law & Philosophy*, 1–16. <https://doi.org/10.1007/s11572-014-9364-8>.
- von Essen, E., & Nurse, A. (2017). Illegal hunting special issue. *Crime, Law, and Social Change*, 67(4), 377–382. <https://doi.org/10.1007/s10611-016-9676-9>.
- von Essen, E., Hansen, H. P., Källström, H. N., Peterson, M. N., & Peterson, T. R. (2014). Deconstructing the poaching phenomenon: A review of typologies for understanding illegal hunting. *The British Journal of Criminology*, 54(4), 632–651. <http://www.jstor.org/stable/43819208>.
- von Essen, E., Hansen, H. P., Källström, H. N., Peterson, M. N., & Peterson, T. R. (2015a). The radicalisation of rural resistance: How hunting counterpublics in the Nordic countries contribute to illegal hunting. *Journal of Rural Studies*, 39, 199–209.
- von Essen, E., Hansen, H. P., Peterson, M. N., & Peterson, T. R. (2017). Discourses on illegal hunting in Sweden: the meaning of silence and resistance. *Environmental Sociology*, 4(3), 370–380. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/23251042.2017.1408446>.
- Wall, J. A., & Callister, R. R. (1995). Conflict and its management. *Journal of Management*, 21(3), 515–558. [https://doi.org/10.1016/0149-2063\(95\)90018-7](https://doi.org/10.1016/0149-2063(95)90018-7)
- Ympäristöministeriö (n.d.) EU:n luonto- ja lintudirektiivit. Haettu: 7.12. 2025 <https://ym.fi/eu-n-luonto-ja-lintudirektiivit>.

Liitteet

Liite 1. Aineisto

Helsingin Sanomat 1: Helsingin Sanomat (8.3.2024) Lapinlahdella lähdettiin laittomuuden tielle. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000010280357.html?gsid=d76f3c2f-6029-4523-b093-348df15fbaf9>

Savon Sanomat 1: Savon Sanomat (11.3.2024) Salametsästys kertoo vihasta luontoa kohtaan. <https://www.savonsanomat.fi/paakirjoitus-mielipide/6614760>

Matti ja Liisa 1: Joutsalainen, Tero (14.3.2024) Vähän digiä ja sananen Lapinlahden maineesta.

Savon Sanomat 2: Tenhunen, Asta (12.2.2025) Suurpetojen houkuttelu haaskoilla pihoihin ja haavoitettujen eläinten jättäminen maastoon ovat todellisia ongelmia. <https://www.savonsanomat.fi/paikalliset/8285702>

Helsingin Sanomat 2: Helsingin Sanomat (14.2.2025) Salametsästys kertoo vihasta luontoa kohtaan <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011031383.html>

Savon Sanomat 3: Launonen, Antti (24.2.2025) Savukukosta tuli kymmenen päivän käräjädraama – Nämä seikat tekivät salametsästysvyyhdin oikeuskäsittelystä klassikon. <https://www.savonsanomat.fi/paikalliset/8309948>

Savon Sanomat 4: Savon Sanomat (28.4.2025) Salametsästäjät saivat lieviä tuomioita <https://www.savonsanomat.fi/paakirjoitus-mielipide/8480651>

Kaleva 1: Kaleva (29.4.2025) Salametsästys vaarantaa myös lainkuuliaisten eräharrastajien maineen. <https://www.kaleva.fi/salametsastys-vaarantaa-myos-lainkuuliaisten-eraha/11611543>

Helsingin Sanomat 3: Saavalainen, Heli (30.4.2025) Harvinaisen törkeästä salametsästyksestä tuomitut pääsevät taas pian metsälle. <https://www.hs.fi/alueet/art-2000011199333.html>

Savon Sanomat 5: Launonen, Antti (5.5.2025) Mitä salametsästysoikeudenkäynnistä jäi käteen? <https://www.savonsanomat.fi/paikalliset/8491165>